

International
Inequalities Institute

Az elitek szociológiája: európai helyzetfelmérés és felhívás az együttműködésre

Mike Savage és Johs Hjellbrekke (szerk.)

Munkadokumentum 58

Február 2021

THE LONDON SCHOOL
OF ECONOMICS AND
POLITICAL SCIENCE ■

58
LSE Nemzetközi Egyenlőtlenségi Intézet

A London School of Economics and Political Science (LSE) székhelyén működő International Inequalities Institute (III) célja, hogy az egyenlőtlenségek interdiszciplináris kutatásának világelső központjává váljon, és a probléma kezelését célzó politikai megoldások révén valódi hatást érjen el. Az intézet minden máshoz hasonló, valóban interdiszciplináris fórumot biztosít, amely az egész Iskola szakértelmét egyesíti, és a világ minden tájáról érkező szakértők gondolkodását felhasználva magas színvonalú kutatást és innovációt végez az egyenlőtlenségek területén.

Munkadokumentum-sorozatunkon kívül ezek a kiadványok ingyenesen letölthetők honlapunkról: www.lse.ac.uk/III.

Az Intézet munkájával kapcsolatos további információkért forduljon az Intézet vezetőjéhez, Liza Ryanhez a e.ryan@lse.ac.uk címen.

Nemzetközi Egyenlőtlenségi Intézet
The London School of Economics and Political
Science Houghton Street
London
WC2A 2AE
E-mail:

Inequalities.institute@lse.ac.uk Web

site: www.lse.ac.uk/III

 @LSEInequalities

© Mike Savage és Johs Hjellbrekke (szerk.)

.....	Bev
ezetés4	
Az elite
kre vonatkozó európai szociológiai kutatások intézményi alapjai.....	6
Közös szociológiai tém
ák.....	7
A különböző csapa
tokhozzájárulásainak szójegyzéke	12
.....	Dánia
12	
.....	Franc
iaország	15
.....	Norvé
gia	20
.....	Svájc
24	
Transznacionális - Állampolgárság és letelepedés befekt
etésrévén	30
.....	Orosz
elit34	
Egyesült Királyság - Great British Class Surve
y.....	37
Egyesült Királyság - A brit	elit
.....	39
Egyesült Királyság - A gazdasági elit meritokráciába vetett hite és a Sutton Trust
tanulmánya a mobilitásról	41
Egyesült Királyság - Elite philan
thropy.....	45

58
Bevezetés

Alig több mint egy évtizeddel ezelőtt Mike Savage és Karel Williams (2008) azt panaszolta, hogy az elitekre "a kapitalizmus emlékszik, a társadalomtudomány elfelejtette", és egy kézikönyvet adott ki az elitek tanulmányozásának újjáélesztésére, hogy a kapitalista társadalmakban végbemenő jelentős változásokkal foglalkozzanak, amelyekben a gazdag elitek a gazdasági, társadalmi és politikai változások nagyszabású projektjeit hajtották előre, és amelyeknek ők voltak a fő haszonélvezői.

Mivel az elitek még inkább előtérbe kerültek a 2008-as gazdasági összeomlás után a világ számos részén bevezetett "megszorító" politika nyomán, ez a felhívás komoly figyelmet keltett. Valóban, 2020-ra a helyzet nagyon megváltozik. Az azóta eltelt tizenkét év alatt az elitekkel kapcsolatos kutatások robbanásszerűen megnöttek a társadalomtudományokban, különösen a közgazdaságtanban és a szociológiában (lásd az áttekintést: Khan 2012b, Korsnes et al Savage 2017, 2021). Az elitek szociológiájának e megújulásával összefüggésben ez a munkadokumentum egy olyan leltárkészítés, amely egy kényelmes glosszáriumot nyújt a főként európai székhelyű szociológiai kutatási projektekről, amely a további újrakeresés forrásául szolgál.

Ez a gyakorlat nem csak leíró jellegű. Célja az is, hogy segítse a kialakult jelentős fegyelmi egyensúlyhiány orvoslását. A közgazdászok 2000 óta új fogalmi színteret nyitottak a legmagasabb jövedelműek vagy a leggazdagabb csoportok kis percentiliseinek tanulmányozása körül (pl. Piketty 2014, 2020, Alvaredo et al 2018). A szociológusok ezzel szemben egy többdimenziósabb perspektívát részesítenek előnyben, amely az elitpozíció különböző aspektusaira - például a politikai befolyásra, a vállalati hatalomra, a társadalmi és kulturális tőkére és így tovább - hívja fel a figyelmet. Ez a munkadokumentum elismeri, hogy a szociológusok kutatásai jelenleg kevésbé összehangoltak, mint a közgazdászoké. Atkinson, Piketty, Saez, Alvaredo és Zucman vezetésével és a Párizsi Közgazdasági Iskolában működő szélesebb körű infrastruktúrához kapcsolódva a közgazdászok kidolgoztak egy olyan alapvető módszertant, amely a jövedelmi és vagyoni részesedések változó arányaira összpontosít, és amely lehetővé teszi az elmélet és a módszerek szoros integrációját, valamint egy lenyűgöző adatbázis, a World Inequality Database (Világ egyenlőtlenségi adatbázis) kialakítását, amely rendszerezi a világ minden tájáról származó összehasonlítható eredményeket. Alapvető elkötelezettség van az adózási adatoknak az elemzés empirikus alapjaként való felhasználása mellett, amelyet szükség szerint más adatforrásokkal egészítenek ki. Ez része annak a szélesebb körű projektnek, amely újfajta "elosztási nemzeti számlák" kidolgozására irányul, amelyek megváltoztathatják a domináns gazdasági kereteket, amelyekben a nemzeti számlák a GDP/GNP mérésére összpontosítanak, és ezeket az egyenlőtlenség mérésére is kiterjesztik. Számos publikáció jelentős tudományos és "való világbeli" hatást ért el, és lehetővé tette, hogy ez a kutatás nagy figyelmet kapjon, sőt, talán a kortárs társadalomtudomány egyetlen legbefolyásosabb áramlata legyen (pl. Piketty

Alvaredo 2014, 2020, et al 2018, Atkinson 2015).

A szociológusok kutatásai ezzel szemben valószínűleg eredetibbek és kiterjedtebbek a kidolgozott megközelítések és a felhasznált adatforrások köre tekintetében, és elméletileg találékonyabbak az elit kialakulásának új elemzéseihöz vezető képességük tekintetében. A kutatás

a módszertanát tekintve minden bizonnyal plurálisabb, mivel mind a kvalitatív, mind a kvantitatív kutatók jelentős mértékben hozzájárultak a kutatáshoz, és a kvantitatív módszerek jelentős részét alkalmazták. A tudományos és a "való világra" gyakorolt hatása azonban sokkal kevésbé fejlett. Ez nagyrészt annak köszönhető, hogy ez a szociológiai kutatás nincs erősen koordinálva, nagyrészt különálló kutatócsoportok végzik, és csak informális (ha egyáltalán van ilyen) együttműködéssel. A legfontosabb azonban az, hogy ez a kutatás nagymértékben nemzeti területekre korlátozódik, így nem áll rendelkezésre olyan következetes nemzetközi összehasonlító kutatás, mint amelyet a közgazdászok oly hatékonyan végeztek. Ha valami, akkor az elitekkel kapcsolatos úttörő szociológiai kutatások korábbi generációja, amely az elit pozícióinak összefonódására összpontosított (különösen a vállalati igazgatókra), és az elit(ek) azonosítására szolgáló pozicionális megközelítéseket támogatta, és amely empirikus eszközöket kínált a klasszikus elitelmélet témáinak kidolgozásához (pl. C Wright Mills Stokman 1959, et al 1985) vagy a pluralista megközelítésekhez (pl. Dahl Keller 1958, 1991), valójában elvesztette elsőbbségét, így még kevésbé koherens, mint az 1960-as és 1980-as évek között volt.

E munkadokumentum célja ezért az, hogy számba vegye az elmúlt évtizedben az elitkutatásban történt főbb szociológiai beavatkozásokat, hogy átfogó képet adjon arról, hogy számos kutatócsoport mit ért el eddig (lásd még Heilbron 2017). Ez a számbavétel célja, hogy előkészítse a terepet a fontosabb munkához, amely az elitképződés összehasonlító szociológiai elemzésének módszertanát és perspektíváját hivatott kidolgozni a jövőben. Ezért reméljük, hogy ez a munkadokumentum értékes forrás lesz mindazok számára, akik szisztematikus bibliográfiát szeretnének találni az elitekkel kapcsolatos legújabb szociológiai kutatásokhoz.

Már az elején elismerjük, hogy ez nem az elitekkel kapcsolatos összes szociológiai kutatás átfogó bemutatása. Már most világos, hogy a területnek az elmúlt évtizedben bekövetkezett drámai bővülése miatt jelentős vállalkozás lenne ezt megtenni, és ez meghaladja a jelen terjedelmünket. Különösen nem tárgyaljuk az elitekkel kapcsolatos fontos és egyre bővülő amerikai szociológiai kutatásokat (lásd az áttekintést: Khan 2012b, Keister 2014). Míg az elitek szociológiájának közelmúltbeli újjáéledése az Egyesült Államokban nagyrészt kvalitatív és etnográfiai módszereket alkalmaz (lásd például Khan 2012a, Rivera 2016 és Mears 2020 briliáns etnográfiait), az európai hagyomány módszertanilag heterodoxabb, és magában foglalja az innovatív kvantitatív módszerek iránti elkötelezettséget, amint azt alább tárgyaljuk. Ez lehetővé teszi a közgazdászok kutatásával való kereszthon- tozást. Ez a munkadokumentum csak a 2020-as európai kutatók egy csoportja közötti megbeszélésekből eredő kutatásokat mutatja be, akik kifejezték azon szándékukat, hogy az LSE Nemzetközi Egyenlőtlenségi Intézetének égisze alatt további együttműködést fejlesszenek ki. Ezért nagyrészt olyan tudósok egy csoportjának hozzájárulásáról számol be, akik már lazán kapcsolódnak egymáshoz az alábbiakban ismertetett, egymást átfedő kutatási hálózatokon keresztül. A cél az, hogy e már hálózatba tömörült szociológusok hozzájárulásait bemutassuk

38
annak érdekében, hogy a jövőben megkönnyítsük a további együttműködést a szociológusok szélesebb körével, Európán belül és kívül egyaránt, akik így jobban megismerhetik a csoport által már kidolgozott munkák körét. A jövőbeni együttműködést is üdvözöljük

olyan tudósokkal, akik eddig nem voltak a hálózat részei, és meghívjuk őket, hogy lépjenek kapcsolatba velünk.

Az egyes projektek áttekintését a megfelelő csoporttagok írják.

Az elitekre vonatkozó európai szociológiai kutatások intézményi alapjai

Az itt bemutatott projektek még az európai elitekkel kapcsolatos szocio- logikai tanulmányok átfogó leltárát sem jelentik. Három nagy kutatási kezdeményezés és hálózat által támogatott együttműködési platformokból származnak:

A kulturális különbségek és a társadalmi differenciálódás tanulmányozásának hálózata (SCUD). Aalborg Egyetem, <https://www.scud.aau.dk/>

Az Annick Prieur által vezetett SCUD platformot biztosított a (főként) észak-európai kutatók és pályakezdők számára, hogy együttműködjenek a Bourdieu által inspirált kutatások fejlesztése érdekében a különböző európai nemzetek között. A SCUD hálózat két korábbi, részben egymást átfedő hálózat fúziója volt. Az első egy francia-norvég hálózat volt, amelynek középpontjában Bourdieu szociológiai iskolája és a többszörös megfelelés-analízis alkalmazása állt a kulturális fogyasztás és a társadalmi differenciálódás vizsgálatában. A második hálózat 2004-ben jött létre az Uppsalai Egyetemen tartott találkozóval. A találkozót Gronow professzornak a svéd Riksbankens Jubileumsfondtól kapott ösztöndíja finanszírozta, és Svédország, Finnország, Norvégia, Dánia és Nagy-Britannia kutatóit¹⁶ tömörítette, akiknek közös érdeklődésük volt a kulturális fogyasztás és a társadalmi különbségek tanulmányozása iránt. A SCUD 2006 és 2014 között a társadalmi és kulturális egyenlőtlenségek kutatásának legfontosabb európai együttműködési eszközévé vált, a SCUD jelentős hálózatépítő találkozókat tartott Aalborgban, Milton Keynes-ben, Bergenben, Manchesterben, Yorkban, Brüsszelben és Koppenhágában. Az MCA-módszerek használata és a fogyasztás iránti érdeklődése fontos lendületet adott az elitkutatásnak.

The Centre for Research on Socio-Cultural Change (CRESC), University of Manchester/ Open University, 2004-2015. <https://www.cresc.ac.uk/>.

A Mike Savage által irányított CRESC a to-tól2004 a társadalmi-kulturális kapcsolatok elemzése terén a módszertani szakértelem fejlesztése mellett 2009,kötelezte el magát. Egyik legfontosabb hozzájárulása Pierre Bourdieu kulturális mezők elemzésére szolgáló módszereinek kidolgozása volt, ami többek között Bennett és társai *Culture, Class, Distinction* (2009) című tanulmányához vezetett, amely a kulturális elkötelezettség és kirekesztés valaha az Egyesült Királyságban végzett legszigorúbb tanulmánya. 2005-től kezdett együttműködni a SCUD munkatársaival a Bourdieu által használt, de az angolszász társadalomtudományban ritkán alkalmazott többszörös levelezési módszerek kidolgozásában. Ez számos európai partnerrel, nevezetesen Johs Hjellbrekke (Bergen), Brigitte Le Roux és Henri Rouanet (Paris V), Frederic Lebaron (most ENS - Paris Saclay), Felix Bühlmann (most Lausanne) és Laurie Hanquinet (most ULB) nagyobb együttműködéséhez vezetett. Bár az MCA-t eredetileg a teljes népesség

vizsgálatára használták nemzeti felmérések alapján, az elitek elemzésére való alkalmazhatóságát Hjellbrekke és Lebaron mutatta be, amely

58

a további kutatások szempontjából befolyásos modelleknek bizonyultak. A CRESC kutatói az elsők között voltak, akik az Egyesült Királyságban újjáélesztették az elitkutatásokat, felhasználva ezeket a Bourdieu által befolyásolt módszereket (pl. Bennett és Warde 2008, Savage és Williams 2008).

International Inequalities Institute, LSE, 2015> <https://www.lse.ac.uk/International-In-eqyenlőségek>

Ez az intézet, amelynek társigazgatója Mike Savage volt 2015-2020 között, az egyenlőtlenség interdiszciplináris és többdimenziós vizsgálatának egyik fő platformjává vált. Különösen figyelemre méltó volt az a lehetőség, amelyet a közgazdászok, szociológusok és más társadalomtudósok közötti együttműködés számára biztosított. Jelentős szerepet játszott a Piketty befolyásos kutatásával való szélesebb körű interdiszciplináris foglalkozás ösztönzésében, és konkrétan 2017-től kidolgozott egy kutatási témát a "gazdagság, elitek és adóigazságosság" témakörében, amely lehetővé tette az LSE tanszékeinek vezető társadalomtudósokkal való együttműködést, és így tovább bővítette a hálózatot. Ez a platform különösen fontos volt a globális délen dolgozó, interdiszciplinárisan keretbe foglalt, és az elitek transznacionalizmusának vizsgálatával specifikusan foglalkozó tudósokkal való együttműködés fejlesztése szempontjából.

Közös szociológiai témák

A fent említett három platformból született projekteknek számos közös szellemi koordinátájuk van. Valójában, bár eddig csak lazán koordinálták őket, néhány kulcsfontosságú közös nevezőt és olyan megközelítést jelöltek ki, amely az elitek szociológiájának egy integráltabb platformja lehet. Anélkül, hogy bármiféle ortodoxiát akarnánk közvetíteni - mert nincs ilyen -, számos konvergencia kérdés azonosítható. Ebben az értekezésben rövid utalások történnek konkrét kutatókra, a részletesebb részletek, beleértve a bibliográfiai hivatkozásokat is, a szójegyzékben találhatóak.

Először is, az elitek elemzésekor általában a többdimenziós megközelítéseket részesítik előnyben az egydimenziós megközelítésekkel szemben. Az elitek különböző típusait - gazdasági elit, politikai elit vagy kulturális elit -, valamint a különböző hatalmi erőforrásokat vagy tőkeformákat azonosítják, és az ezen elitek és erőforrások közötti kapcsolatok és hierarchiák tanulmányozása fontos eleme ennek a megközelítésnek. Ez részben a néhai Pierre Bourdieu (pl. Bourdieu 1996) és C. Wright Mills klasszikus tanulmányában (Mills 1956) található közös inspirációnak köszönhető. Ez lehetővé teszi, hogy az elitek elemzése kifinomultabb perspektívát képviseljen, mint a közgazdászok által a jövedelem- és vagyonyhányadokra, vagy akár a foglalkozási osztályok egységes mérésére összpontosító, a szociológusok által gyakran alkalmazott, például a Goldthorpe-hagyományban szereplő módszerek.

Másodszor, több kutatócsoport olyan innovatív adatforrások használatát támogatta, amelyek lehetővé teszik a számszerűsítést, és így modellt kínálnak arra, hogy maga a szociológia hogyan újíthatja meg empirikus eszköztárát. A felhasznált eszközök közé

58
tartoznak a dedikált elítélés (pl. Hjellbrekke & al. 2007), nagyszabású online felmérések (pl. Savage & al. 2013), nyilvános nyilvántartási adatok (pl. Toft 2018), új és fontos prosopográfiai adatkészletek, amelyeket szintén az új adatechnológia, a scraping módszerek és a digitalizált archívumok tettek lehetővé (pl. Ellersgaard, Lunding &

Larsen 2019, Denord, F., Ymonet, P.L. és Thine, S., 2018, Friedman & Reeves, 2020). Az új lehetőségek számos fontos történeti tanulmányt is eredményeztek, amelyek közül Bühlmann és munkatársai, valamint Friedman és munkatársai munkái tipikus ex-példák. Ez a kutatás azonban nem csak kvantitatív, és e kutatóhálózat jelentős része innovatív kvalitatív módszereket is alkalmazott, többek között megmutatva, hogyan használhatók fel az interjúadatok (pl. Hecht 2017, Schimpfössl 2018, Surak 2020), különösen az elmaradott kutatási területek, például a nemek közötti egyenlőtlenségek és az "elit nők" körüli témák (pl. Glucksberg Schimpfössl 2018, Ginalski 2018, Hjellbrekke 2016, & Korsnes 2016) feltárásában.

Harmadszor, a "relációs" módszerek, amelyeket az egyének közötti kapcsolatok vizsgálatára fejlesztettek ki, de különböző elemzési szinteken, fontos statisztikai eszközök. A társadalmi hálózatelemzés vagy SNA fontos erőforrás (pl. Ellersgaard & Larsen 2015), széles körben használják az elit szereplői közötti *manifeszt* kapcsolatok elemzésekor. A *látens* kapcsolatok és struktúrák feltárásakor erős módszertani affinitás mutatkozik a többszörös korrespondenciaanalízishez vagy MCA-hoz (Le Roux & Rouanet 2010, Hjellbrekke 2018), amikor az elitcsoportok közötti strukturális ellentéteket és formációkat elemzik. Ezeket a relációs módszereket innovatív módon alkalmazták az elit megszentelődésének szinterei, például a Davos-találkozó (Denord, F., et al. forthcoming) vagy a presztízsvacsorák (Hjellbrekke & Korsnes, 2017) vizsgálatára. Ez lehetővé teszi, hogy azokra az arénákra összpontosítsunk, ahol az elitek szimbolikus tőkejavai megerősítésre és felhalmozásra kerülnek, és így az elit legitimitásának szinterei is.

Negyedszer, egyre nagyobb figyelmet fordítanak az *elit karrierekre*, és arra, hogy ezek hogyan változhatnak az elitcsoportokon belül és az egyes elitcsoportok között. Ez erős és közös érdeklődéshez vezetett a szekvenciaelemzés iránt, amely e módszer Andrew Abbott inspiráló használatára támaszkodik (Abbott 1995, Cornwell 2015); (pl. Toft 2018).

Mindezek alapján az elitek szociológiája úgy tekinthető, mint amely a szociológia szélesebb körű megújulását mozditja elő. Ez a terület elméletileg kifinomult és módszertanilag szigorú módját kínálja annak, hogy az eliteket mint társadalmi folyamatot, többszörös és többféle tőkehierarchiába ágyazottan, többé ne kizárólag előre meghatározott statisztikai kategóriák, pl. az 1% vagy a 0,1% alapján képzeljük el az elit azonosítása során. Ahelyett, hogy e csoport szigorú, gazdasági meghatározását alkalmazzunk, az elitformációk heterogenitását és összetételét is elemezni kívánjuk, és azt, hogy ez hogyan változik az idők folyamán. Ezzel a "hatalmi mező"-megközelítéssel az a cél, hogy az elit hatalmi formáit szélesebb körben is elemezzük.

Ezért reméljük, hogy ez a szójegyzék értékes forrás lesz. Ez a szójegyzék azonban azt is jelzi, hogy az alább felsorolt csoportok eddig nagyrészt saját prototípusaikat dolgozták ki sajátos európai nemzeti kontextusban. És bár az elitek transznacionalizálódása az elmúlt mintegy évtizedben egyre nagyobb figyelmet kapott (lásd például Vauchez 2012,

Georgakis & Rowell 2013, Bühlmann, F., David, T. és Mach, A. 2013; Bühlmann, F., Davoine, E. és Ravasi, C. 2018; Hartmann 2017), egy szisztematikus kutatási

programra továbbra is szükség van. Ezért olyan koordináltabb újrakeresési eszközök kifejlesztésére törekszünk, amelyek segítségével szisztematikusabb összehasonlító kutatásokat lehet végezni. Szívesen meghallgatnánk más kutatókat, akiket érdekelhet ennek a projektnek a jövőbeni fejlesztése.

Mike Savage és Johs Hjellbrekke, január 2021

Hivatkozások a bevezetésre

- Abbott, A. 1995. "Szekvenciaelemzés: Új módszerek a régi ötletekhez." *Annual Review of Sociology*, 21, pp. 93-113.
- Alvaredo, F., Chancel, L., Piketty, T., Saez, E. és Zucman, G. szerk. 2018. *World inequality report 2018*. Belknap Press.
- Atkinson, T. 2015. "What can be done about inequality?", *Juncture*, 32-41. o. 22, 1., "Mit lehet tenni az egyenlőtlenség ellen?", *Juncture*, 32-41. o.
- Bennett, T. és Warde, A. "2008. Közös kultúra: Az Egyesült Királyság vezetői elitjének kulturális fogyasztása". *Sociological Review*, 56 (s1), pp. 240-259.
- Bourdieu, P. 1996. *Az állami nemesség*. Polity Press.
- Bühlmann, F., David, T. és Mach, A. 2013 "Cosmopolitan Capital and the Internationalization of the Field of Business Elites: Evidence from the Swiss Case (Bizonyítékok a svájci esetből)". *Cultural Sociology*, pp7., 211-229.
<https://doi.org/10.1177/1749975512473587>.
<https://doi.org/10.1177/1749975512473587>
- Bühlmann, F., Davoine, E. és Ravasi, C. 2018. "Európai felsővezetői karrierök: A Field-Analytical Approach". *European Societies*, pp20., 453-477.
<https://doi.org/10.1080/14616696.2017.1371314>.
<https://doi.org/10.1080/14616696.2017.1371314>.
- Cornwell, B. *Társadalmi 2015. szekvenciaelemzés. Methods and Applications*. Cambridge University Press.
- Dahl, R.A. 1958. "Az uralkodó elit modelljének kritikája". *The American Political Science Review*, 52, pp2., 463-469.
- Denord, F., Lagneau-Ymonet P. és Thine. S. 2018. "Primus inter pares? A francia hatalmi mező és hatalmi elitje". *Socio-Economic Review*, 16, 2.
<https://academic.oup.com/ser/article-abstract/16/2/277/4978525>.
- Denord, F. et. al. forthcoming. "A globális hatalmi mező szervezetei a Világgazdasági Fórumon".
- Denord, F., Palme, M. és Réau, B. 2020. *Az élitök és a hatalom kutatása. Theory, Methods, Analyses*. Springer.
- Ellersgaard, C. és Larsen, A.G. 2015. "A dán elithálózat". *Connections*, 35, 1, pp. 64-68.

- Ellersgaard, C. Lunding, J., Henriksen, L.F. és Larsen, A.G. 2019. "Utak a hatalmi elithez: Az elit karrierének szervezeti tájképe". *The Sociological Review*, pp67,5,. 1170-1192.
- Friedman, S. és Reeves, A. "2020.Az arisztokratikusoktól az átlagemberekig: Az elit megkülönböztetésének változó módozatai." *American Sociological Review*, pp85,2,. 323-350. <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0003122420912912941>. <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0003122420912941>
- Georgakis, D. és Rowell, J. (szerk.) 2013. *Az eurokrácia terepe*. Palgrave Macmillan.
- Ginalski, S. 2016. "Les femmes à la tête des grandes entreprises suisses: une analyse historique des inégalités de genre = Frauen an der Spitze schweizerischer Grossunternehmen: Eine historische Analyse der Geschlechterungleichheiten". *Társadalmi változások Svájcban*, 7.
- Glucksberg, L. 2018. "Az elitek nemi etnográfija: nők, egyenlőtlenség és társadalmi reprodukció". *Focaal*, pp81,. 16-28.
- Hartmann, M. 2018. "A nemzetközi üzleti elit. Fact or Fiction?" in Korsnes, O., Heilbron, J., Hjellbrekke, J., Bühlmann, F. és Savage, M. (szerk.) *New Directions in Elite Studies*. Routledge, pp. 31-45. ISBN 978-1138059191.
- Hecht, K. *A felső jövedelmek és a vagyon 2017. relációs elemzése: Gazdasági értékelés, relatív (hátrányos) előnyök és a tőkének nyújtott szolgáltatás*. LSE International Inequalities Institute Working Paper 11. London, The London School of Economics and Political Science.
- Heilbron, J., Bühlmann, F., Hjellbrekke, J., Korsnes, O. és Savage, M. 2018. "Introduction," in Korsnes, O., Heilbron, J., Hjellbrekke, J., Bühlmann, F. and Savage, M. (eds.) 2018. *New Directions in Elite Studies*. Routledge, pp. 1-28. ISBN 978-1138059191.
- Hjellbrekke, J. *Multiple 2018. correspondence analysis for the social sciences*. Routledge.
- Hjellbrekke, J. és Korsnes, O. "2016.Nők a hatalom területén". *Sociologica. Italian Journal of Sociology Online*, 10, 2. <http://www.sociologica.mulino.it/journal/article/index/Article/Journal:ARTICLE:949/Item/Journal:ARTICLE:949>.
- Hjellbrekke, J. és Korsnes, O. "2018.A Place at What Table?" in Korsnes, O., Heilbron, J., Hjellbrekke, J., Bühlmann, F. és Savage, M. (szerk.) *New Directions in Elite Studies*. Routledge, pp. 93-112. ISBN 978-1138059191.
- Hjellbrekke, J., Le Roux, B., Korsnes, O., Lebaron, F., Rouanet, H. és Rosenlund, L. "2007.The Norwegian Field of Power anno 2000". *European Societies*, május9,2,, pp. 245-273. <http://www.informaworld.com/smpp/content~db=all?con>

Keister, L.A. "2014.Az egy százalék". *Annual Review of Sociology*, pp40,. 347-367.

- Keller, S.I. 1991. *Az uralkodó osztályon túl: Stratégiai elit a modern társadalomban*. Transaction Publishers.
- Khan, S.R. 2012a. *Kiváltság: A serdülő elit kialakulása a Szent Pál iskolában*. Princeton University Press.
- Khan, S.R. 2012b. "Az elit szociológiája". *Annual Review of Sociology*, pp38,. 361. 377.
- Korsnes, O., Heilbron, J., Hjelbrekke, J., Bühlmann, F. és Savage, M. (szerk.) *New2017. directions in elite studies*. Routledge.
- Le Roux, B. és Rouanet, H. *Többszörös2010. megfeleléselemzés*. Sage.
- Mears, A. *Nagyon2020. fontos emberek: Status and Beauty in the Global Party Circuit*. Princeton University Press.
- Piketty, T. *A tőke2014. a 21st században*. Boston, MA, Harvard University Press.
- Piketty, T. *A tőke 2020.és az ideológia*. Boston, MA, Harvard University Press.
- Rivera, L. A. *Pedigree2016.: Hogyan jutnak elit diákok elit állásokhoz*. Princeton University Press.
- Savage, M. *Az egyenlőtlenség 2021.visszatérése: társadalmi változások és a történelem súlya*. Boston, MA, Harvard University Press.
- Savage, M. és Williams, K. (szerk.) 2018. *Remembering Elites*. Oxford, Blackwells, Sociological Review Monograph.
- Savage, M., Devine, F., Cunningham, N., Taylor, M., Li, Y., Hjelbrekke, J., Le Roux, B., Miles, A., Friedman, S. 2013. "A társadalmi osztály új modellje? Findings from the BBC's Great British Class Survey Experiment (A BBC nagy-britanniai osztályfelmérési kísérletének eredményei)". *Szociológia*, pp47,2,. 219-250.
- Schimpfössl, E. 2018. *Gazdag oroszok: Az oligarcháktól a burzsoáziáig*. New York, Oxford University Press.
- Surak, K. "2020.Milliomosok és mobilitás: In: Inequality and Investment Migration Programs," in de Lange, Tesseltje (szerk.) *Money Matters in Migration*. Cambridge University Press.
- Stokman, F.N., Ziegler, R. és Scott, J. 1985. *A vállalati hatalom hálózatai*. B. Blackwell.
- Toft, M. 2018. "Felsőosztálybeli pályák: Capital-Specific Pathways to Power (Tőkespecifikus utak a hatalomhoz)". *Socio- Economic Review*, 216., pp. 341-64.
- Vaucher, A. és de Witte, B. *Lawyering2013. Europe. Az európai jog mint transznacionális társadalmi mező*. Oxford, Hart Publishing.
- Wright Mills, C. 1956. *A hatalmi elit*. New York, Oxford University Press.
- Zucman, G. *A nemzetek 2015.rejtett gazdagsága: Az adóparadicsomok csapása*. University of Chicago Press.

58
A különböző csapatok hozzájárulásainak szójegyzéke

Dánia

Ország: Dánia

A kutatók és az egyetemi kapcsolatok listája:

Anton Grau Larsen, Szervezési Tanszék, Copenhagen Business School & Társadalomtudományi és Üzleti Tanszék, Roskilde Egyetem

Christoph Ellersgaard, Szervezési Tanszék, Copenhagen Business School Jacob

Aagaard Lunding, Szervezési Tanszék, Copenhagen Business School **Weboldal(ak):**

www.magtelite.dk (dánul)

Adatforrások:

A dán elithálózati adatbázis; Kraks Blå Bog (digitális adatok a *Ki kicsoda* 1910-2020-as dán változatából); dán vállalati nyilvántartás; prozopográfiai adatbázisok a) a dán elithálózatok magjába tartozó körülbelül egyénekről 400 (A dán hatalmi elit) 2017-ben és 2012-ben, b) 100 dán csúcs-vezérigazgatóról 2008-ban és c) 1700 személyről a dán hatalmi tanulmányból 2017-ben. 1999.

A legfontosabb módszertani és elemzési megközelítés:

A fő módszertani megközelítés a leíró vagy relációs kvantitatív módszerek, például a társadalmi hálózatelemzés, a többszörös korrespondenciaelemzés és a szekvenciaelemzés kombinációja volt. Mindezt azonban az elit 37 kulcsszereplőjével készített kvalitatív interjúkkal is kombinálták. Az elemzői megközelítés célja az elite vonatkozó bourdieuszi és mills-i perspektívák ötvözése.

Publikációk listája:

Ellersgaard, C.H. és Larsen, A.G. 2015. "A dán elithálózat". *Connections*, 35,1, pp. 64-68.

Ellersgaard, C.H., Larsen, A.G. és Munk, M.D. "2013. A Very Economic Elite: The Case of the Danish Top CEOs". *Szociológia*, pp47,6., 1051-71.

Ellersgaard, C.H., Lunding, J.A., Henriksen, L.F. és Larsen, A.G. 2019. "Utak a hatalmi elitbe: Az elit karrierének szervezeti tájképe". *The Sociological Review*, pp67,5., 1170-1192.

Henriksen, L.F., Larsen, A.G., Ellersgaard, C.H. és Lunding, J. "2018. Networks of Corporate Ancestry: Patri-vonal dinasztikák az elnök-vezetői hálózatokban". *Economic Sociology*, pp19,3., 11-18.

Ibsen, C.L., Ellersgaard, C.H. és Larsen, A.G. 2021. "Csendes politika, szakszervezetek és a politikai elit hálózata: The case of Denmark." *Politika és társadalom*.

- Larsen, A.G. és Ellersgaard, C.H. 2017. "A hatalmi elitek-k-magok azonosítása heterogeneus affiliációs hálózatokban". *Social Networks*, 50, pp. 55-69. doi: 10.1016/j.soc-net.2017.03.009. doi: 10.1016/j.soc-net.2017.03.009.
- Larsen, A.G. és Ellersgaard, C.H. 2018a. "A hatalmi elitek skandináv változatossága? - Key Institutional Orders in the Danish Elite Networks", in Korsnes, O., Heilbron, J., Hjellbrekke, J., Bühlmann, F. és Savage, M. (szerk.) *New Directions in Elite Stud-és* Routledge, pp. 133-49.
- Larsen, A.G. és Ellersgaard, C.H. 2018b. "The Inner Circle Revisited: The Case of an Egalitarian Society (Egy egyenlőségi társadalom esete)". *Socio-Economic Review*, pp16,2,. 251-75. doi: 10.1093/ser/mwx052.
- Larsen, A.G. és Ellersgaard, C.H. 2019. "Ki hallgat a csúcsra? A legnagyobb vállalatok integrációja az ágazati hálózatokon keresztül". *Acta Sociologica*.
- Lunding, J.A., Ellersgaard, C.H. és Larsen, A.G. 2020a. "The Craft of Elite Prosopography", in Denord, F., Palme, M. és Réau, B. (szerk.) *Researching Elites and Power: Theory, Methods, Analyses, Methodos Series*. Cham: Springer International Publishing, pp. 57-70.
- Lunding, J.A., Ellersgaard, C.H. és Larsen, A.G. 2020b. "The Established and the Delegated: Az uralom munkamegosztása a hatalmi mezőn hatékony szereplők között Dániában". *Sociology*.

A kutatás kiemelkedő eredményei:

Az egalitárius, újraelosztó jóléti államként a dán elit gyakorlatilag nem létezik, vagy legalábbis sokkal kevésbé fontos társadalmi csoportként jelenik meg, mint más társadalmakban. A csúcspozíciókkal és hálózatokkal kapcsolatos kortárs kutatások azonban azt sugallják, hogy bár az elit Dániában minden bizonnyal másképp működik, mint más társadalmakban, nem kevésbé határozott vagy befolyásos. A kutatás kétféleképpen vizsgálta ezeket a sajátosságokat. Először is azért, hogy módszertanilag innovatív módon azonosította a hatalmi eliteket, másodsor pedig azért, hogy a tőkefelhalmozásnak a társadalom felsőbb rétegeibe való bejutáshoz használt sajátos megközelítéseire összpontosított.

Míg más kutatások hajlamosak voltak Dániát egyfajta pluralista menedékhelyként ábrázolni, az elitek azonosítása egy erősen tárgyalásos politikai gazdaságban azt javasolta, hogy vizsgáljuk meg, mely csoportok kapcsolódnak egymáshoz a kulcsfontosságú ágazatokban. C. Wright Mills (1956) hatalmi elit keretrendszerének alkalmazásával azt állították, hogy azok, akik "ugyanazon a teraszon ülnek", alkotják a társadalom kulcsfontosságú személyeit és szervezeteit. Az összes potenciálisan befolyásos kapcsolatra vonatkozó nagyméretű hálózati adatok alkalmazásával (Ellersgaard és Larsen 2015) a hatalmi elitet úgy azonosították, mint azt a mintegy 400 egyént, akik ennek a hatalmas elithálózatnak a magját alkotják (Larsen és Ellersgaard 2017). A hatalmi elitet a nagyvállalatok (a nagyvállalati hálózat további részletezését

lásd Larsen és Ellersgaard 2018b, 2019) - és az üzleti szövetségek - vezetői és elnökei uralták, akik a mag több mint felét foglalkoztatták.

tagok, kiegészülve a szakszervezetek, a politika, az államigazgatás, a tudomány és az oktatás vezetőivel, akik a mag 12-8t százalékát teszik ki (Larsen és Ellersgaard 2018a).

Különösen a szakszervezetek és az üzleti szövetségek vezetőinek jelenléte - és például a katonai, kulturális, média- és egyházi vezetők hiánya - nagy fényt vet egy sajátos elitkonstellációra, különösen mivel ugyanazon szakszervezetek vezetői - akik szoros osztályokon átívelő szövetségben állnak az iparral - az elithálózatban a legközpontibbak maradnak, még akkor is, ha vezetőjük változik (Ibsen et al. 2021). Nem az egyénnek, hanem a szervezetnek tulajdonított hatalom tehát lehetővé teszi egyesek számára, hogy kulcsfontosságú közvetítőként működjenek. Ugyanakkor, bár a dán hatalmi elit kétségtelenül különbözik attól, amit máshol várhatnánk, mégis homogén csoportról van szó, amely mind a fent leírt hálózatokban összefonódik, mind térben Koppenhága jómódú területein csoportosul, és hasonló a kor, a nem, az etnikai háttér, az iskolázottság és talán a legmeglepőbb a társadalmi háttér tekintetében: al- legtöbb kétharmada a felső- vagy felső középosztályból származik.

A dán elit sajátosságai nem utolsósorban abban mutatkoznak meg, hogy az elitkonstelláció tagjai hogyan halmoznak fel tőkét egy adott intézményi környezetben. Ha összehasonlítjuk a hagyományos pozicionális elitet, a top 100 vezérigazgatót az Egyesült Királyságban, Franciaországban és Németországban dolgozókkal, a társadalmi háttér hasonló, míg az iskolai végzettségek - vagy az iskolai alapú reprodukciós mód (Bourdieu 1996) - jelentősége nagyon eltérő (Ellersgaard, Larsen és Munk 2013). Míg az elitiskolák (vagy Németország esetében a doktori címek) kulcsszerepet játszanak, addig a dán vezetők kiválasztása a hosszú távú szakmai hovatartozás vagy a vállalatukhoz fűződő közvetlen családi kapcsolatok alapján történik.

Hasonlóképpen, a szervezetek egy kis csoportja uralja a hatalmi elit csoportjába tartozó egyének 400 körüli karrieres szervezeti tájképét, tovább erősítve e csoport kohézióját az azonos karrieres csomópontokhoz való kötődések révén (Ellersgaard et al. 2019). A tőke ak- kumulációja tehát szorosan kötődik az elithálózatban aktív szervezetek típusaihoz, ami ahhoz vezet, hogy a kulturális tőke kevésbé hangsúlyos szerepet játszik a dán hatalmi mezőn, amelyet ehelyett a) az örökösök és a kívülállók, valamint b) a tőke nyilvános versus magán formái, illetve a bevett és a delegáltak közötti ellentétek uralnak (Lunding, Ellersgaard és Larsen 2020b).

A hosszú távú kapcsolatok fontosságával kapcsolatos kutatásban előrelépés történt (egy korai kísérletet lásd Henriksen et al. 2018), és a kvalitatív interjúkból származó meglátások beépítése még folyamatban van. A prozopográfiai adatok leíró, kapcsolati módszerek hálózatelemzéssel, többszörös megfeleléselemzéssel és szekvenciaelemzéssel való kombinálásával (Lunding, Ellersgaard és Larsen 2020a) azonban feltérképezték a dán elitek legfontosabb intézményi jellemzőit.

58
Franciaország

Ország:

Franciaország

A kutatók és az egyetemi kapcsolatok listája:

Denord, François, CNRS, a CESSP igazgatója (CNRS, EHESS, Paris 1 La Sorbonne):
<https://www.cessp.cnrs.fr/The-European-Centre-For-Sociology-And-Political-Science>.

Lagneau-Ymonet, Paul, PSL Kutatóegyetem, Dauphine, IRISSO, Eve Chiapello (EHESS) társvezetője az Intézmények, szervezetek, gazdaság és társadalom mesterképzési programban: <https://psl.eu/en/education/masters-degree-institutions-organizations-econom-isrknj>

Laurens, Sylvain, EHESS kutatási igazgató, Centre Maurice Halbwachs: <https://www.cmh.ens.fr/Laurens-Sylvain>

Thine, Sylvain, a CESSP kutatója, <http://cse.ehess.fr/index.php?1366>.

Adatforrások:

A fő forrás egy eredeti adatbázis (n kb. 7000, egy Excel-táblázatban), amely a *Who's Who in France* (2009) című kiadványban összegyűjtött személyes adatokat, félautomatizált médiaközvetítéssel (kódolás R-ben), a webről származó listákat (igazgatótanácsok, társadalmi klubok, alapítványok, fedőszervezetek, politikai pártok, agytrösztök, szakszervezetek) kombinálja.

Laurens továbbá a *Lobbisták és bürokraták Brüsszelben* (2018) című könyvéhez egy adatbázist fejlesztett ki az európai nagyvállalatok lobbitevékenységéről. A PRESSURE nevű adatbázist 2009-ben indították el, és jelenleg az EHESS-ENS CMH központja látja el Párizsban. A Sylvain Laurens által kezelt adatbázis a Brüsszelben működő (nemzeti és európai) 6500érdekcsoportokat és 2500 felső szintű lobbistát tartalmaz. Az adatokat először az Európai Bizottság által közzétett hivatalos jegyzékekből válogatták össze, és 1960-tól 2004-ig tartalmaz adatokat. Ezek az adatok ritkák, mivel az 1960-as, 1973-as és 1980-as jegyzékeket franciául adták ki, és néha lefordították hollandra, ami sok tudóst arra késztetett, hogy ezeket az adatokat elfelejtse. Ezeket a címtárakat beszkeneltük és optikai karakterfelismerés (OCR) segítségével digitalizáltuk. A Microsoft Access segítségével létrehozott adatbázisunk lehetővé teszi a szervezetekre és a személyzetre vonatkozó lekérdezéseket.

A kanadai és francia vállalati vezetők hatását az Átfogó Gazdasági és Kereskedelmi Megállapodásra vizsgáló, folyamatban lévő projekt részeként (amelyet a Társadalomtudományi és Bölcsészettudományi Kutatási Tanács finanszíroz) Saïdatou Dicko professzor (UQAM, ESG, Kanada) és Lagneau-Ymonet több mint 2000 kanadai és francia nagyvállalat igazgatótanácsi tagjának önéletrajzát kódolja újra.

A legfontosabb módszertani és elemzési megközelítés:

Miután befejezték doktori disszertációjukat a francia neoliberaisokról (Denord), a

58 migrációs politikaért felelős magas rangú köztisztviselő (Laurens), a felemelkedés irányítása

tanácsadás (Thine) és a párizsi tőzsdeügynökök története (Lagneau-Ymonet), a csapat tagjai egyesítették erőiket, hogy kvantitatív és etnográfiai tanulmányokat készítsenek a francia és európai hatalmi struktúrákról. Ehhez főként a bourdieus-i "mezőelméletre" és Mills "hatalmi elit" fogalmára támaszkodtak. A marxista-weberi szintézisek e kombinációjának operacionalizálásához a csapat tagjai a geometriai adatelemzéshez és a társadalmi hálózatelemzéshez (SNA) folyamodnak. Azáltal, hogy a hangsúlyt a tényleges kapcsolatok helyett az objektív kapcsolatokra helyezi (az SNA legtöbb felhasználójának alfája és omegája), a GDA jól alkalmazható a hatalmi struktúrák dinamikájának vizsgálatára, annak ellenére, hogy a domináns csoportok frakciói közötti hagyományos koordinációs módok (mint például az egymásra épülő igazgatóságok, vö. Chu és Davis, 2016) felbomlottak.

Válogatott angol nyelvű publikációk listája:

- Denord, F., Palme, M. és Réau, B. *Elitek és hatalom kutatása* 2020.. *Theory, Methods, Analyses*. Springer. <https://www.springer.com/gp/book/9783030451745>.
- Denord, F. "A 2009. francia neoliberalizmus és megosztottsága: Mirowski, P. és Plewhe, D. (szerk.): *The Road from Mont Pèlerin*. Harvard University Press. <https://uberty.org/wp-content/uploads/2015/10/mt-pelerin.pdf>
- Denord, F., Lagneau-Ymonet, P. és Thine, S. 2018. "Primus inter pares? A francia hatalmi mező és hatalmi elitje". *Socio-Economic Review*, 16,2. <https://academic.oup.com/ser/article-abstract/16/2/277/4978525>.
- Lagneau-Ymonet, P. és Riva. A. 2018. "Trading forward: the Paris Bourse in the nineteenth century." *BusinessHistory* , 60, 2. <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/00076791.2017.1316487>
- Laurens, S. 2018. *Lobbyists and Bureaucrats in Brussels: Capitalism, Brokers*. Routledge. <https://www.routledge.com/Lobbyists-and-Bureaucrats-in-Brussels-Capitalisms-Brokers/Laurens/p/book/9780367886240>

A kutatás kiemelkedő eredményei:

Elméleti hozzájárulás: az elitszociológiától a hatalom szociológiáig

Bourdieu és Mills kombinálásával a csoport tagjai, többek között Bühlmann, Ellersgaard, Grau-larsen, Lunding), arra törekszenek, hogy az elemzést az egyéni kvalitásokról a hatalom struktúrájára helyezték át. Ez a megközelítés, amely inkább relációs, mint esszencialista, megóvja a kutatókat az elitizmustól. Mivel a perspektíva inkább strukturális, mint interakcionista, segít megmagyarázni az egyéni és kollektív stratégiákat, amelyek nem mindig vezethetők vissza racionális cselekvésekre.

Módszertani hozzájárulás: a nyilvános információk rendelkezésre állnak a betakarításhoz

Az összeesküvés-elméletekkel és a "nagyok és hatalmasok" egzotikus vonzalmával ellentétben a csapat tagjai egy pozicionális és egy reputációs megközelítést

alkalmaztak a nyilvánosan elérhető információk összegyűjtésére.

információk a hatalmi pozíciókat betöltő személyekről, valamint az általuk vezetett vagy képviselt szervezetekről. Az adatgyűjtés három fő elve a következő:

A nagyhatalmú szereplők legitim önreprezentációinak keresése; A szelekciós torzítások ellenőrzése általános statisztikák segítségével;

Ezen információk kiegészítése más nyilvánosan elérhető forrásokkal (intézményi oldalak; médiaközvetítések; wiki életrajzok).

Empirikus hozzájárulás: a kapitalista rendbe való beilleszkedésen és az osztály rangsorán túlmenően

A nemzeti hatalmi struktúrákba való betekintés segíthet a kutatóknak abban, hogy a meritokráciáról és a vezetésről szóló vitákon túlmutatva az egyének rangsorolását és legitimálását végző intézmények közötti hatalmi harcok elemzésére térjenek át. A társadalmi mozgalmak, jogi lépések és politikai döntések rákényszeríthetik őket a nyitottságra, de ez nem feltétlenül érinti önmagában a hatalmi struktúrát. Franciaországban például, akárcsak más kapitalista társadalmakban, például Dánmarkban, Norvégiában és Svájcban, amelyeket a társadalomtudósok általában a kapitalizmus más változataihoz sorolnak, a termelőeszközök feletti hatalom megosztja a nemzeti hatalmi mezőket. Belső hierarchiájukat befolyásolja az osztály ranglétrája is, amely a hivatalban lévőknek előnyt biztosít, és megkönnyíti társadalmi stratégiáikat, hogy fenntartsák vagy megszerezzék előkelő pozíciójukat.

További kutatási lehetőségek

Megfigyelhetünk-e hasonló differenciálódási formákat és hierarchizálási elveket más kapitalista társadalmakban, például Nagy-Britanniában, Németországban és az Egyesült Államokban? Ha igen, mi különbözteti meg a kapitalista társadalmakat a kapitalista rendbe való beilleszkedésen és az osztályrangsoron túl (*"mit figyelhetünk meg az általunk végzett többszörös megfeleltetési elemzések harmadik tengelyén?"*)?

Milyen dinamikája van ezeknek a nemzeti hatalmi struktúráknak? Mindenhol megfigyelhető-e, hogy a gazdasági tőke birtokosai átveszik az újratemelés közvetett, iskolai közvetítésű módját? Mennyiben reakció a "populizmus" a meritokraták arroganciájára?

Hogyan illeszthetjük össze a nemzeti hatalmi struktúrák elemzését és a transznacionális bürokráciák, például az európai intézmények, valamint az olyan nemzetközi szervezetek, mint az IMF, az OECD, a Világbank vagy az olyan nemzetközi testületek, mint a Pénzügyi Stabilitási Tanács tanulmányozását?

58
Németország, összehasonlító országperspektíva

Ország: Németország, Összehasonlító országos perspektíva

A kutatók és az egyetemi kapcsolatok listája: Nora Waitkus, London School of Economics

Weboldal(ak): <https://www.lse.ac.uk/International-Inequalities/People/Nora-Waitkus/Nora-Waitkus>

Adatforrások: Német Társadalmi-gazdasági Panel (SOEP), Luxemburgi vagyonszerzési tanulmány (LWS), saját médiaadatgyűjtés (a Factiva alapján).

Publikációk listája:

Waitkus, N. és Groh-Samberg, O. 2018. "A meritokrácián túl. Wealth accumulation in the German Upper Classes", in Korsnes, O., Heilbron, J., Hjellbrekke, J., Bühlmann, F. és Savage, M. (szerk.) *New Directions in Elite Studies*. Routledge, pp. 198-220.

Waitkus, N. és Groh-Samberg, O. 2019. "A gazdasági és kulturális tőke tere. A Latent Class Analysis for Germany", in Blasius, J., Le Roux, B., Lebaron, F. és Schmitz, A. (szerk.): *A társadalmi tér vizsgálata*. Basel, Springer, pp. 81-97.

Pfeffer, F.T. és Waitkus, N. 2020. "A nemzetek vagyoni egyenlőtlensége". *LWS Working Paper Series* 33.

Pfeffer, F.T. és Waitkus, N. "A gyermekek vagyoni egyenlőtlenségének 2021.összehasonlítása az országok között". *Journal of the Russell Sage Foundation*. Forthcoming.

Waitkus, N. és Minkus, L. "A nemek közötti vagyoni különbségek 2020.vizsgálata a foglalkozási osztályok között". *Feminist Economics*. Forthcoming.

Waitkus, N. és Wallaschek, S. 2020. "Jogos vagyon? Hogyan ábrázolja a sajtó a gazdag németeket". *Publikálatlan kézirat*.

A kutatás kiemelkedő eredményei:

A vagyoni eliteket három különböző dimenzióból vizsgálom. Először is, az osztály és a vagyon Bourdieus-i perspektíváját követve, szerzőtársaimmal együtt a vagyonfelhalmozódást, a portfólió- kom- pozíciót vizsgáljuk az elit foglalkozásai között és az osztályszerkezetben (lásd Waitkus/Groh-Sam- berg 2018;2019; lásd még Waitkus/Minkus 2021). Azzal érvelve, hogy a tőkeportfóliók - azaz a különböző típusú gazdasági és kulturális tőkéből álló sajátos portfóliók csoportosulása - az osztályspecifikus típusú befektetési stratégiák eredményei. A specifikus tőkeportfóliók feltételezhetően a társadalmi státuszba való befektetés különböző társadalmi stratégiáit képviselik: a tőkeportfóliók elérésére, reprodukálására és felhalmozására irányuló stratégiákat. Különösen az elit osztályok körében a tőkeportfólió és különösen az asse- portfólió nagyon diverzifikálttá válik, biztosítva az elitet mindenféle gazdasági zavar ellen.

58
A második kutatási irányvonalam a vagyoni egyenlőtlenségek és koncentráció vizsgálata az egyes országokban, a felső 5%-os vagyona, valamint a szélesebb körű vagyoneeloszlásra összpontosítva (Pfeffer/Waitkus 2020; 2021). A luxemburgi vagyonosodási tanulmány adataira támaszkodva azt találjuk, hogy a vagykoncentráció számos országban magas, de különösen az Egyesült Államokban. Ráadásul a vagyon- és jövedelemkoncentráció szintjei nem korrelálnak egymással az országok között, mivel csak az Egyesült Államokban a felső 5%-nak egyaránt magas a koncentrációja. Dekompozíciós technikák segítségével megmutatjuk, hogy különösen a lakástőke koncentrációja magyarázza a vagykoncentráció általános szintjének országonkénti eltéréseit, míg a pénzügyi eszközök és a nem lakáscélú reáleszközök, valamint az adósságok - országok közötti összehasonlító perspektívában - lényegesen kisebb szerepet játszanak.

Harmadszor, Stefan Wal- laschek és én a 2014 és 2018 közötti újságcikkek mintájára támaszkodva tanulmányozzuk a leggazdagabb német üzleti családok vagykoncentrációjának a német sajtó által történő kialakítását. Azt találjuk, hogy az egyenlőtlenség csak a sajtócikkek kevesebb mint felében kerül szóba. Ráadásul az üzleti eliteket gyakran úgy állítják be, mint vállalkozókat vagy okos befektetőket, anélkül, hogy elismernék, hogy a vagyon nagy része valójában örökölt. Bár a legtöbb cikk tartózkodik attól, hogy erkölcsileg értékelje a vagyoni elitet, ha mégis megteszi, akkor inkább pozitívan, mint negatívan fogalmaz, és olyan mintákat idéz, amelyek a gazdagokat keményen dolgozó adófizetőként és hétköznapi emberként állítják be, akik a társadalomnak munkahelyeket és emberbaráti javakat biztosítanak.

58
Norvégia

Ország:

Norvégia

A kutatók és az egyetemi kapcsolatok listája:

Prof. Magne Paalgard Flemmen, Szociológia és Társadalomföldrajz Tanszék, Oslói Egyetem

Prof. Marianne Nordli Hansen, Szociológia és Társadalomföldrajz Tanszék, Oslói Egyetem

Prof. Johs. Hjellbrekke, Szociológiai Tanszék, Bergeni Egyetem

Maren Toft posztdoktor, Szociológiai és Társadalomföldrajzi Tanszék, Oslói Egyetem

Adatforrások:

- Adminisztratív nyilvántartási adatok
- Történelmi népszámlálási adatok és az akadémiai elit prozopográfiája
- A szervezeti hovatartozásra és igazgatósági tagságra vonatkozó nyilvántartási adatok
- Felmérések a norvég elitről.
- Prosopográfiai adatforrások.

A legfontosabb módszertani és elemzési megközelítés:

- Társadalmi szekvenciaelemzés, többszörös megfeleléselemzés, látens osztályok elemzése, loglineáris és log-multiplikatív modellek, regressziós technikák. Alapvető ismeretek a társadalmi hálózatelemzésben.
- A társadalmi egyenlőtlenségek és hatalmi viszonyok elemzésének hatalmi/társadalmi térbeli megközelítései.
- A neoweberi osztályelmélet, a bourdieus-i szociológia és a társadalmi zártság elmélete.

Publikációk listája:

Denord, F., Hjellbrekke, J., Korsnes, O., Lebaron, F. és Le Roux, B. "A 2011.társadalmi tőke a hatalom területén: Norvégia esete". *The Sociological Review*, pp59,1,. 86-108. <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1467-954X.2010.01994.x/full>

Flemmen, M. "A gazdasági felső osztály 2009.társadalmi zártsága". *Tidsskrift for Samfunns- forskning*, pp12,4,. 493.

Flemmen, M. 2012. "A felső osztály szerkezete: A Social Space Approach." *Soci- ology*46,, 6.

Paalgard Flemmen, M., Toft, M., Lie Andersen, P., Hansen, M.N. és Ljunggren, J. "A tőke 2017.formái és a lezárás módjai a felső osztály reprodukciójában".

- Hansen, M.N. 2014. "Self-made vagyon vagy családi vagyon? A generációk közötti vagyoni mobilitás változásai." *Social Forces*, pp. 457-481. ISSN 0037-7732. doi: [10.1093/sf/sou078](https://doi.org/10.1093/sf/sou078).
- Hansen, M.N. és Wiborg, Ø. 2019. "A vagyon felhalmozása és átadása: Variations by Social Class." *European Sociological Review*. ISSN 0266-7215. doi: [10.1093/esr/jcz036](https://doi.org/10.1093/esr/jcz036).
- Hjellbrekke, J., Le Roux, B., Korsnes, O., Lebaron, F., Rouanet, H. és Rosenlund, L. "2007.The Norwegian Field of Power anno 2000". *European Societies*, pp.9,2, 245-273
[.http://www.informaworld.com/smpp/content~db=all?content=10.1080/14616690601002749](http://www.informaworld.com/smpp/content~db=all?content=10.1080/14616690601002749)
- Hjellbrekke, J. és Korsnes, O. "2016.Nők a hatalom területén". *Sociologica. Italian Journal of Sociology Online*, 10, 2. <http://www.sociologica.mulino.it/journal/article/index/Article/Journal:ARTICLE:949/Item/Journal:ARTICLE:949>.
- Hjellbrekke, J. és Korsnes, O. "2018.A Place at What Table?" in Korsnes, O., Heilbron, J., Hjellbrekke, J., Bühlmann, F. és Savage, M. (szerk.) *New Directions in Elite Studies*. Routledge, pp. 93-112.
- Strømme, T.B. és Hansen, M.N. 2017. "Zártság az elit szakmákban: a jog és az orvostudomány területe egalitárius kontextusban". *Journal of Education and Work*, pp30,2,. 168-185. doi: [10.1080/13639080.2017.1278906](https://doi.org/10.1080/13639080.2017.1278906).
- Toft, M. 2018a. "Felsőosztálybeli pályák: Capital-Specific Pathways to Power (Tőkespecifikus utak a hatalomhoz)". *Socio- Economic Review*, 216,, pp. 341-364.
- Toft, M. 2018b. "Tartós összefüggések: Segregation by Affluence Through Through Through the Life Course." *The Sociological Review*, 366,, pp. 645-664.
- Toft, M. 2019. "A mobilitás lezárása a felső osztályban: Az idő és a tőkeformák értékelése". *The British Journal of Sociology*, pp70,1,. 109-137.
- Toft, M. és Jarness, V. 2020. "Felsőosztálybeli romantika: Homogámia az osztályszerkezet csúcsán". *European Societies*. doi: [10.1080/14616696.2020.1823009](https://doi.org/10.1080/14616696.2020.1823009).

A kutatás kiemelkedő eredményei:

Társadalmi zártság a felsőbb osztályokban.

Flemmen (2009) azt mutatja, hogy a felsőbb osztályokban a bezárkózás bizonyos jelentős mértékben az átállási stratégiák, illetve az oktatási bizonyítványokba való befektetés révén valósul meg, de korántsem teljes mértékben. Még az iskolázottság

kontrollálása esetén is fennmaradnak a társadalmi származás jelentős "hatásai".

Flemmen & al. (2017) a mobilitási korlátok között a tőke formája szerint is jelentős különbségeket, azaz tőkespecifikus mobilitási korlátokat talál. A zártság mértéke a kulturális és a gazdasági tőkefrakciókban hasonló. A zártság tehát két különböző zártsági szabályon - az oktatási rendszeren és a magántulajdon rendszerén - keresztül működik.

Végül Flemmen (2012) fontos különbségeket tár fel a gazdasági felső osztályon *belül*. Ez a csoport elsősorban az örökölt tőke mennyisége szerint oszlik meg, ami megfelel a saját végzettségnek. A gazdasági felső osztályon belül az oktatás inkább az osztály reprodukciójának erőforrása, mint a beáramló mobilitás csatornája. Továbbá továbbra is releváns a tulajdonosok és a vezetők/menedzserek közötti, a gazdasági tőke forrása alapján azonosított felosztás, ami szintén figyelmeztet a gazdasági tőke egyetlen jelenségre való redukálásától.

Az elitek toborzása és szaporodása.

Hansen (2014) a vagyoni skála felső 1 százalékára és a felső 0,1 százalékára összpontosít közel két évtizedes időszakon keresztül. A legfelső vagyoni csoportokba való felvétel rendkívül korlátozott, és leginkább az utóbbi években. A vagyonos szülők, és különösen a felső vagyoni származás fontos a vagyon eléréséhez. A legfelső vagyoni kategória egy bérlői osztálynak tűnik, ahol a tőkejövedelmek magasabbak, mint a jövedelmek.

A magasabb társadalmi osztályokban gyakoribb, hogy transzfereket kapnak, mint az alacsonyabb társadalmi osztályokban (Hansen & Wiborg 2019). A gazdasági felsőbb osztályból származók, azaz a nagyvállalkozók, tulajdonosok, az egyéni vállalkozások, valamint a diverzifikált portfólióval rendelkező befektetők, illetve a felsővezetők és igazgatók különösen nagy valószínűséggel részesülnek transzferekben, valamint különösen nagy *inter vivo* ajándékokban. Fiatal felnőtteként a felsőbb osztályból, különösen a gazdasági felső osztályból származók nagyobb vagyont halmoznak fel, mint a társadalmi hierarchiában alacsonyabb osztályokból származók. Minden társadalmi osztályban azok halmozzák fel a legtöbb vagyont, akik vagyonátruházást kaptak. Norvégiában a vagyonátadás szilárd és hatékony mobilitási vagy reprodukciós stratégiának tűnik.

És bár a jogi és orvosi elit szakmák egyre több jelentkezőt vonzanak, részben az eltérő intézményi stratégiáknak köszönhetően sikerül megőrizniük exkluzivitásukat. A szülők jövedelme és az önfelvétel viszonylag stabil és fontos tényező a toborzás szempontjából mindkét területen, bár ezek a tendenciák a jogban valamivel magasabbak, mint az orvostudományban. Turner (1960) ideális-típusos konteszt és szponzormobilitás fogalmaira támaszkodva pontosan meghatározzuk a két csoport számára biztosított oktatási típusok közötti intézményi különbségeket, és azt, hogy ezek hogyan alkalmazkodtak az ügyvédi és orvosi képesítésre pályázó jelöltek számának bővüléséhez (Strømme & Hansen 2017).

A hatalom mezeje.

Hjellbrekke & al. (2007) elemzése a norvég hatalmi mezőről egy hárompólusú struktúrát tár fel egy gazdasági, egy politikai és egy kulturális/oktatási/kutatási pólus között, az örökösök és az újonnan érkezők közötti egyértelmű szembenállással. Ezen a mezőn belül a társadalmi tőkejavak, amelyek a tőke más formáinak multiplikátoraként működhetnek, megoszlanak.

58
égyenetenül. A "magban" a szereplők egy olyan csoportját találjuk, amely erősen összekapcsolódik az úgynevezett "háromoldalú rendszeren" belül, amely nagyfokú multipozicionalitással és ágazatközi kapcsolatokkal rendelkezik (Denord, Hjellbrekke & al. 2011).

A hatalom területén a nők strukturális ellentétei néhány fontos tekintetben eltérnek a férfiakétól. Először is, az örökösök és az újak közötti ellentét erősebb, a gazdasági tőke jelentősége pedig gyengébb, mint a globális mezőben. Továbbá, a nők körében határozott ellentét van az oktatási és a politikai/mezőspecifikus társadalmi tőke között. Míg a globális mezőben az ágazati ellentétek hárompólusúak, addig a nők közötti ellentétek kétpólusúak; a politikai/nem kormányzati szervezetekben betöltött pozíciók szemben állnak a kutatásban, a magasabb közszolgálatban és az igazságszolgáltatásban betöltött pozíciókkal. Ezen a területen belül pedig a nők három alcsoportra oszlanak: "kívülállók", "meritokraták" és "örökösök".

Végül, még a felszentelés arénáiban is, a tripoláris struktúra globális mezőt találunk, amely az elit szimbolikus hierarchiáját strukturálja. A Norvég Központi Bank éves vacsoráján az asztalok között ugyanazokat a szembenállásokat találjuk, mint a globális mezőben, ahogyan azt az indiánok asztalfoglalása alapján mérhetjük (Hjellbrekke & Korsnes in Korsnes & al. 2017).

Felsőosztálybeli karrierrek, homogámia és városi szegregáció.

Toft (2018a, 2019) bemutatja, hogy a különböző osztálykarrierrek hogyan ágyazódnak be a családi kontextusba és a szülői tőkékbe és kontextusokba. A biográfiailag késői érkezés és a csúcsra való instabil hovatartozás szerényebb osztályszármazáshoz kötődik, míg a felső osztály gazdasági frakciójának fiai és lányai hajlamosak az üzleti életben belüli domináns pozíciókhoz való stabil hovatartozásra, a kulturális frakció gyermekei pedig a kulturális területeken belüli tartós hovatartozásra. Ez arra utal, hogy a norvég osztályszerkezeten belül a *tőkespecifikus felsőosztályi osztálymagok* megszilárdultak.

Az oslói szomszédsági szekvenciákat nyomon követve Toft (2018b) azt találja, hogy amikor elhagyják a bérlakásukat, és az azt követő 24 évben a felnőttkorban, egy kisebbség idővel visszatérő szegény és jómódú területeken él. A jómódú miliőben élők azonban szoros közelségben élnek, és a helyi területük elszigeteltebb, mint a városi szegényeké. A lakás- és hitelpiacok liberalizációja lehetővé tette a kiváltságosok számára, hogy olyan elvonulási stratégiákat folytassanak, amelyek naturalizálhatják az osztályprivilegiummal kapcsolatos személyes tapasztalataikat.

Végül Toft és Jarness (2020) kimutatták, hogy a norvég felső osztályon belüli homogámia, valamint a vonzalom és a vonzalom mintái három dimenzió mentén strukturálódnak. i) Vertikális megosztottság: a felső osztály valószínűleg egymás között házasodik; ii) Horizontális megosztottság: a házasságok aránytalanul nagy arányban kötődnek az osztályfrakciókon belül a gazdasági és kulturális tőkék mentén, iii) pályák mentén történő megosztottság: a hosszú távon felfelé mozgóknak kisebb

valószínűséggel van felsőosztálybeli partnerük.

58
Svájc Ország: Svájc

A kutatók és az egyetemi kapcsolatok listája:

Az elitekkel kapcsolatos svájci kutatás nagymértékben kollektív erőfeszítés, és a Lausanne-i Egyetemen működő Svájci Elit Megfigyelőközpontban (OBELIS) intézményesült. Az "Európai és transznacionális elitek" című projekthez való svájci hozzájárulást a következők koordinálják:

- Prof. Felix Bühlmann, Lausanne-i Egyetem, Társadalomtudományi Intézet.
- Dr. Thierry Rossier, London School of Economics, Szociológiai Tanszék.

A svájci elit adatbázis adatgyűjtésében számos más kutató is részt vett:

- Prof. Thomas David, Lausanne-i Egyetem, Politikai Tanulmányok Intézete.
- Prof. André Mach, Lausanne-i Egyetem, Politikai Tanulmányok Intézete.
- Dr. Stéphanie Ginalschi, Lausanne-i Egyetem, Politikai Tanulmányok Intézete.
- Prof. Eric Davoine, Freiburgi Egyetem, Menedzsment Tanszék.
- Dr. Andrea Pilotti, Lausanne-i Egyetem, Politikai Tanulmányok Intézete.
- Dr. Pierre Eichenberger, Lausanne-i Egyetem, Politikai Tanulmányok Intézete.
- Dr. Pedro Araujo, Freiburgi Egyetem, Menedzsment Tanszék.
- Dr. Pierre Benz, Lausanne-i Egyetem, Politikai Tanulmányok Intézete.
- Dr. Roberto di Capua, Lausanne-i Egyetem, Politikai Tanulmányok Intézete.
- Karim Lasseb, Lausanne-i Egyetem, Politikai Tanulmányok Intézete.
- Dr. Anne-Sophie Delval, Neuchâtel-i Egyetem, Szociológiai Intézet.

Honlap(ok): Svájci Elit Obszervatórium (OBELIS): <https://www.unil.ch/obelis/en/home.html>

Adatforrások: Svájci elit adatbázis: <https://www2.unil.ch/elitessuisses/index.php?page=accueil#english>

A legfontosabb módszertani és elemzési megközelítés:

Kutatásunk egy prozopográfiai és történelmi adatbázison (a "Svájci elit adatbázis") alapul. Ez az adatbázis a svájci üzleti elit, a politikai elit, a közigazgatási elit és a tudományos elit adatait tartalmazza nemzeti (és helyi) szinten, és pozicionális megközelítést követ. Az adatokat az évekre vonatkozóan gyűjtötték össze: 1890, 1910, 1937, 1957, 1980, 2000, 2010, 2015 és 2020 (összesen jelenleg 33'369 elit személy). A közelmúltban hasonló adatgyűjtést végeztek a három legnagyobb város (Zürich, Genf, Bazel) üzleti, politikai, kulturális és tudományos elitjének helyi szintű adatgyűjtésére ugyanezekre az évekre vonatkozóan. A mintáról bővebben a honlapon olvashat.

AZ OBELIS a svájci eliteket kvalitatív módon, történelmi dokumentumelemzéssel, és kvantitatív módon, többszörös korrespondenciaelemzéssel (a gazdasági élet, a politika és egyes tudományágak elemzése), társadalmi hálózatelemzéssel (vállalati hálózatok, ágazatközi elithálózatok) és szekvenciaelemzéssel (karrierök), valamint általánosabban leíró statisztikákkal kutatta.

Publikációk listája:

- Araujo, P. 2018. "A nemzetköziesedés dinamikája. A svájci banki elit karrierjének szekvenciális elemzése", in: Korsnes, O., Heilbron, J., Hjellbrekke, J., Bühlmann, F. és Savage, M. (szerk.) *New Directions in Elite Studies*. Routledge, pp. 73-89.
- Benz, P., Bühlmann, F. és Mach, A. (2020) "A professzorok karrierjének átalakulása: Standardizáció, hibridizáció és felgyorsulás?" *Higher Education*. <https://doi.org/10.1007/s10734-020-00590-7>.
- Bühlmann, F. 2020. "Hogyan tanulmányozzuk az elitek "nemzetközi tőkáját"? Néhány módszertani megfontolás", in: Denord, F., Palme, M., and Réau, B. (szerk.) *Researching Elites and Power*. Cham, Springer International Publishing, pp. 241-251. https://doi.org/10.1007/978-3-030-45175-2_19. https://doi.org/10.1007/978-3-030-45175-2_19
- Bühlmann, F., Beetschen, M., David, T., Ginalski, S. és Mach, A. 2017. "Elitek Svájcban: The Rise and Fall of a Model of Elite Coordination". *Tempo Social*, pp29,. 181-199. <https://doi.org/10.11606/0103-2070.ts.2017.125960>. <https://doi.org/10.11606/0103-2070.ts.2017.125960>
- Bühlmann, F., Benz, P., Mach, A. és Rossier, T. "2017.Mapping the Power of Law Professors: The Role of Scientific and Social Capital." *Minerva*, 55, pp. 509-531. <https://doi.org/10.1007/s11024-017-9333-1>. <https://doi.org/10.1007/s11024-017-9333-1>.
- Bühlmann, F., David, T. és Mach, A. 2012a. "Politikai és gazdasági elitek Svájcban: Personal Interchange, Interactional Relations and Structural Homology (Személyes csere, interakciós kapcsolatok és strukturális homológia)". *European Societies*, 14, pp 727-754. <https://doi.org/10.1080/14616696.2012.709531>
- Bühlmann, F., David, T. és Mach, A. 2012b. "The Swiss Business Elite (1980-2000): How the Changing Composition of the Elite Composition of the Elite Explains the Decline of the Swiss Company Network". *Economy and Society*, pp41,. 199-226. <https://doi.org/10.1080/03085147.2011.602542>. <https://doi.org/10.1080/03085147.2011.602542>.
- Bühlmann, F., David, T. és Mach, A. 2013. "A kozmopolita tőke és az üzleti elit mezőnyének internacionalizálódása: Evidence from the Swiss Case." *Cultural Sociology*, pp7,. 211-229. <https://doi.org/10.1177/1749975512473587>. <https://doi.org/10.1177/1749975512473587>.

Bühlmann, F., Davoine, E. és Ravasi, C. 2018. "Európai felsővezetői karrierrek: A Field-Analytical Approach". *European Societies*, pp20,. 453-477.
<https://doi.org/10.1080/14616696.2017.1371314>.
<https://doi.org/10.1080/14616696.2017.1371314>.

Bühlmann, F., Rossier, T. és Benz, P. "2018.A professzorok elit elhelyezési hatalma".

- of Law and Economic Sciences," in Korsnes, O., Heilbron, J., Hjellbrekke, J., Bühlmann, F. and Savage, M. (szerk.) *New Directions in Elite Studies*. Routledge, pp. 247-264.
- David, T., Ginalski, S., Mach, A. és Rebmann, F. 2009. "A koordináció hálózatai: Swiss Business Associations as an Intermediary between Business, Politics and Administration during the 20th Century." (Svájci üzleti szövetségek, mint közvetítők az üzleti élet, a politika és a közigazgatás között a 20. században). *Business and Politics*, 11, pp. 1-38. <https://doi.org/10.2202/1469-3569.1269>.
<https://doi.org/10.2202/1469-3569.1269>
- David, T., Heiniger, A. és Bühlmann, F. 2016. "Genf filantrópjai 1900 körül: Egy megkülönböztetett, de egymással kapcsolatban álló társadalmi csoportokból álló mezőny". *Continuity and Change*, pp31,. 127-159.
<https://doi.org/10.1017/S0268416016000114>.
<https://doi.org/10.1017/S0268416016000114>.
- David, T., Mach, A., Lüpold, M. és Schnyder, G. 2015. *De La 'Forteresse Des Alpes' à La Valeur Actionnariale. Histoire de La Gouvernance d'entreprise Suisse (1880-2010)*. Zürich és Genf, Seismo.
- Davoine, E., Ginalski, S., Mach, A. és Ravasi, C. 2015. "A globalizációs folyamatok hatásai a svájci nemzeti üzleti elit közösségére: A Diachronic Analysis of Swiss Large Corporations (1980-2010)", in Morgan, G., Hirsch, P. and Quack, S. (szerk.) *Research in the Sociology of Organizations*. Emerald Group Publishing Limited, pp. 131-163. <https://doi.org/10.1108/S0733-558X20150000043017>.
<https://doi.org/10.1108/S0733-558X20150000043017>.
- Davoine, E. és Ravasi, C. 2013. "A nemzeti karrierminták viszonylagos stabilitása az európai felsővezetői karrierekben a globalizáció korában: A Comparative Study in France/Germany/Great Britain and Switzerland." (Összehasonlító tanulmány Franciaországban, Németországban, Nagy-Britanniában és Svájcban). *European Management Journal*, pp31,. 152-163. <https://doi.org/10.1016/j.emj.2012.06.001>.
<https://doi.org/10.1016/j.emj.2012.06.001>.
- Delval, A.-S. és Bühlmann, F. "2020.Strategies of Social (Re)Production within International Higher Education: The Case of Swiss Hospitality Management Schools (A svájci vendéglátás-menedzsment iskolák esete)." *Higher Education*, pp79,. 477-495. <https://doi.org/10.1007/s10734-019-00419-y>.
<https://doi.org/10.1007/s10734-019-00419-y>
- Di Capua, R., Pilotti, A., Mach, A. és Lasseb, K. "2020.Political Professionalization and Transformations of Political Career Patterns in Multi-Level States: The Case of Switzerland." *Regional & Federal Studies*, pp. 1-20.
<https://doi.org/10.1080/13597566.2020.1771312>.
<https://doi.org/10.1080/13597566.2020.1771312>.

-
- Eichenberger, P. 2017. *Mainmise sur l'État social. Mobilisation patronale et caisses de compensation en Suisse (1908-1960)*. Éditions Alphil-Presses universitaires suisses.
- Eichenberger, P. és Ginalski, S. "2017."Si Vis Pacem, Para Bellum" - az üzleti együttműködés felépítése a svájci gépiparban." *Socio-Economic Review*, pp15,. 615-635. <https://doi.org/10.1093/ser/mww03>. <https://doi.org/10.1093/ser/mww03>.
- Ginalski, S. 2013. "Ellenállhatnak-e a családok a menedzseri és pénzügyi forradalmaknak? Svájci családi vállalkozások a huszadik században". *Business History*, 55, pp. 981-1000. <https://doi.org/10.1080/00076791.2012.744587>. <https://doi.org/10.1080/00076791.2012.744587>

- Ginalski, S. 2015. *Du Capitalisme Familial Au Capitalisme Financier? Le Cas de l'industrie Suisse Des Machines, de l'électrotechnique et de La Métallurgie Au XXe Siècle*. Neuchâtel, Editions Alphil.
- Ginalski, S. 2020. "Ki vezeti a céget? A nemek közötti egyenlőtlenségek hosszú távú elemzése a svájci vállalati igazgatótanácsokban." *Enterprise & Society*, pp. 1-29. <https://doi.org/10.1017/eso.2019.64>. <https://doi.org/10.1017/eso.2019.64>.
- Mach, A., David, T. és Bühlmann, F. 2011. "La fragilité des liens nationaux: La reconfiguration de l'élite du pouvoir en Suisse, 1980-2010". *Actes de la recherche en sciences sociales*, 78190, <https://doi.org/10.3917/arss.190.0078>. <https://doi.org/10.3917/arss.190.0078>.
- Mach, A., David, T., Ginalski, S. és Bühlmann, F. *Les 2016.Élites Économiques Suisses Au XXe Siècle*. Neuchâtel.
- Pilotti, A. "The Historical Changes and Continuities of Swiss Parliamentary Recruitment" (2015.A svájci parlamenti toborzás történelmi változásai és folyamatosságai). *Swiss Political Science Review*, pp21,. 246-253. <https://doi.org/10.1111/spsr.12163>. <https://doi.org/10.1111/spsr.12163>
- Pilotti, A. *Entre 2017.démocratisation et professionnalisation: le Parlement suisse et ses membres de à 19102016*. Zürich, Genève, Seismo.
- Rossier, T. 2019. "Prosopográfia, hálózatok, életpálya-sorozatok stb. Quantifying with or beyond Bourdieu?" *Bulletin of Sociological Methodology/Bulletin de Méthodologie Sociologique*, 144, pp 6–39. <https://doi.org/10.1177/0759106319880148>
- Rossier, T. "A tőkék 2020.felhalmozása és átalakítása a professzori karrierben. A tudományos hírnév, a hálózati kapcsolatok és a nemzetköziség jelentősége az ökonomikában és a gazdaságtudományokban". *Felsőoktatás*. <https://doi.org/10.1007/s10734-020-00508-3>.
- Rossier, T. és Benz, P. 2021. "A társadalmi tőke formái a közgazdaságtanban. A heteronóm hálózatok jelentősége a közgazdászok svájci mezőnyében (1980-2000)", in: Maesse, J., Pühringer, S., Rossier, T. és Benz, P. (szerk.) *A közgazdászok hatalma és befolyása. Hozzájárulások a közgazdaságtan társadalmi tanulmányaihoz*. Routledge, pp. 227-247.
- Rossier, T. és Bühlmann, F. "2018.A közgazdasági és üzleti tanulmányok nemzetközivé válása: A kiválóság importja, kozmopolita tőke vagy amerikai dominancia?" *Historical Social Research*, 43, pp. <https://doi.org/10.12759/hsr.43.2018.3.189-215>
- Rossier, T., Bühlmann, F. és Mach, A. "2017.A közgazdasági és üzleti tanulmányok professzorainak felemelkedése Svájcban: A tudományos hírnév és a politikai hatalom között." *European Journal of Sociology*, pp58,. 295-326.

[https://doi.org/10.1017/S000397561700011X.](https://doi.org/10.1017/S000397561700011X)

[https://doi.org/10.1017/S000397561700011X.](https://doi.org/10.1017/S000397561700011X)

58
A kutatás kiemelkedő eredményei:

A Svájci Elitfigyelő Intézet megállapításai négy pontban foglalhatók össze: vállalati hálózatok, ágazatokon átívelő elitkoordináció, nemzetközivé válás és az elitek elnőiesedése.

Az első pont a svájci üzleti elit kapcsolatainak történelmi fejlődésére vonatkozik a vállalati hálózatokon keresztül. A 20. század elején az üzleti elit számos vállalat igazgatótanácsában való részvétel révén szilárdította meg kapcsolatait: Mivel az ipar a pénzügyi vállalatok finanszírozására támaszkodott, a bankárok központi szerepet játszottak a vállalati hálózatban. Ezzel egyidejűleg a vezető cégtulajdonosok állami bizottságokban és befolyásos üzleti szövetségekben kezdtek kollektíven szerveződni. Az alapító családok nagy részesedéseket tartottak vissza a cégekben, és az örökösök általában a cégek élén álltak. Az első világháború után a vállalati hálózat egyre inkább integrálódott az 1980-as évekig. Az 1990-es évektől kezdve azonban a vállalati hálózat ismét fragmentálódni kezdett. A finanszírozás a bankárok és az iparosok közötti kapcsolatok elsorvadásához vezetett, és az egyre inkább toborzott külföldi felsővezetők kevésbé voltak ösztönözve a svájci hálózatokba való integrálódásra. Belső ellentétek alakultak ki a pénzügyek és az ipar, a nagy- és kisvállalatok, valamint a nemzetközileg vagy a gazdaság do- mestikusan orientált ágazatai között. Összességében a vállalati vezetők kevésbé támaszkodtak a gazdasági tőke reprodukciójának családi formáira, és inkább a legitimitás menedzseri és transznacionális formáira (Mach et al. 2016, 2011.; Bühlmann et al. 2012b; Ginalski 2015, 2013.; David et al. 2009, 2015).

A második pont az ágazatok közötti elitkapcsolatokra vonatkozik. Az 1930-as évektől kezdve az elitkapcsolatok különböző találkozóhelyeken, például egyesületeken, pártbizottságokon, a szövetségi parlamenten vagy állami szakértői bizottságokon keresztül erősödtek. Az elitek erősen összefonódtak, és gyakran egyszerre több intézményi pozíciót is betöltöttek. A laikus parlamenti rendszer al- lowed politikusok több elitpozíciót is elfoglalhattak (Pilotti 2017); a jogi vagy öko- nomiai professzorok (Bühlmann, Benz et al. 2017; Rossier et al. 2017) kiemelkedő pozíciókat töltöttek be az üzleti vagy közigazgatási életben. Ezeket a közelségeket erősítette az oktatási bizonyítványok homológ struktúrája a politikai és gazdasági területen (Bühlmann et al. 2012a). Az 1990-es években azonban a politikai rendszer professzionalizálódni kezdett, miközben az akadémiai szféra egyre inkább autonóm lett az üzleti és politikai szférától (Pilotti, 2017). A választott tisztségviselők csökkentették többpozícióúságukat, és a neokorporatista szakértői bizottságokban tartott ülések veszítettek jelentőségükből. Ezért a svájci elitek kevésbé integrálódtak ágazatokon átívelően (Bühlmann, Beetschen et al. 2017).

A harmadik jellemző a svájci elit változó nemzetköziségével kapcsolatos, különösen a vállalati és tudományos szférában. A század elején az ipari szektor nagyon nemzetközivé vált, és sok vállalati igazgatósági tag nem svájci volt. A protekcionista politikák következtében azonban az 1930-as években az igazgatósági tagok egyre

inkább svájciak lettek (David et al. 2015). Hasonlóképpen, az akadémiai elit, amely a 20. század elején gyakran a szomszédos országokból érkezett, az 1930-as években jelentős "nacionalizáción" ment keresztül. Az 1980-as éveket követően mind a gazdasági, mind az akadémiai szféra ismét nemzetközivé vált.

58
A svájci cégek felsővezetői egyre inkább támaszkodtak a transznacionális bizonyítványokra, például a neves amerikai egyetemeken szerzett MBA diplomára (Davoine et al. 2015; Davoine & Ravasi 2013; Bühlmann et al. 2018). Eközben a nagyon nemzetközivé vált tudományágakban a svájci kutatók elkezdtek a legjobb amerikai tanszékekre utazni kutatói tartózkodásra, ami növelte tudományos tőkájüket. A svájci egyetemek közgazdasági és természettudományi professzorai a "nemzetközi tőke" nagy részét tartják fogva (Benz et al. 2020; Rossier et al. 2017; Rossier & Bühlmann 2018).

Végül a svájci elit lassú elnőiesedési folyamaton ment keresztül. A 20. században a nők voltak a leginkább kirekesztve a vállalati igazgatótanácsokból, a vezetői pozíciókból és az egyetemi tanári állásokból. A svájci parlamentbe 1971 óta lehetett nőket is beválasztani. Az üzleti életben az 1970-es évek előtt az igazgatótanácsokban ülő kevés nő a cégtulajdonosok családjához tartozott. E politikai fejlemények után néhányan bekerültek a kiskereskedelmi és értékesítési szektorban működő vállalatok igazgatótanácsaiba. Az 1990-es évektől kezdve egyre több nő került be a svájci vállalatok igazgatótanácsaiba. Mivel a szövetségi kormányzat támogatta az egyenlőségi politikát a félállami vállalatoknál, és a svájci gazdaság nemzetközivé válása meggyengítette a hagyományos "öregfiúk klubját", ma már több nő ül a (multinacionális) vállalatok igazgatótanácsában - még ha nemzetközi összehasonlításban még mindig alacsony is az arányuk.

58
Transznacionális - Állampolgárság és lakóhely a

befektetés alapján Ország: Transznacionális

A kutatók és az egyetemi kapcsolatok listája: Kristin Surak, LSE Szociológiai Tanszék

Honlap(ok): <https://www.lse.ac.uk/sociology/people/kristin-surak>

Kulcsfontosságú témák: befektetési migráció, befektetési állampolgárság ("arany útlevelek"), befektetési tartózkodás ("aranyvízumok"). A hangsúlyt az állampolgárság és a tartózkodás eladására helyezem, és arra, hogy a gazdagok hogyan használják ezeket a státuszokat erőforrásként.

Adatforrások: Több mint 400 hivatalos és informális interjút készítettem olyan személyekkel, akik az állampolgárság és a lakóhely globális piacának minden aspektusában érintettek, beleértve a jogászokat, miniszterelnököket, bürokratákat, átvilágítókat, ingatlanfejlesztőket, vállalkozókat, bevándorlási tanácsadókat és személyi vagyonkezelőket. Kisebb számú interjút készítettem azokkal az emberekkel is, akik befektetés útján vásárolnak állampolgárságot vagy lakóhelyet. Emellett két tucat szakmai konferencián végeztem terepmunkát a befektetési migráció területén dolgozók számára, valamint számos olyan országban, ahol befektetési migrációs programok működnek. A kutatás helyszínei közé tartozik az Egyesült Királyság, Svájc, Monaco, Málta, Montenegró, Görögország, Ciprus, Oroszország, az Egyesült Arab Emírátsok, az Egyesült Államok, Kanada, Saint Kitts, Antigua, Thaiföld, Kína és Vanuatu.

A legfontosabb módszertani és elemzési megközelítés: A munkám során elsősorban a polgársággal, a mobilitással és az offshoringgal foglalkozó irodalmakat használom.

Publikációk listája:

Surak, K. 2020. "A milliomos mobilitás és az állampolgárság eladása". *Journal of Ethnic and Migration Studies*. DOI:10.1080/1369183X.2020.1758554
<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/1369183X.2020.1758554>

Miért vásárolnak a gazdag emberek állampolgárságot a periférián lévő országokban? Ez a cikk az állampolgárság iránti keresletet vizsgálja a befektetéssel történő honosítási programok iránt, amelyek lehetővé teszik az adományozáson vagy pénzügyi befektetésen alapuló honosítást. A középosztály hosszú távú honosításával és a befektetés útján történő honosítási programokkal kapcsolatos kutatásokat kibővítve vizsgálom a gazdagok motivációit a befektetés útján történő honosítási lehetőségek igénybevételére. A gazdag honosítókkal és az állampolgársággal foglalkozó közvetítőkkel készített több mint száz interjú alapján megállapítom, hogy a mobilitás - mind a jelenben, mind a jövőbeni fedezetként - erős mozgatórugó, amelyet az üzleti előnyök követnek. Gyakran nem az állampolgárságot adó hely, hanem a harmadik országokban élvezett kiváltságok a cél. A középosztálybeli stratégiai állampolgárokkal

58
ellentétben az életminőség, az oktatási lehetőségek és a munkahelyi kilátások nem voltak fontosak, a geopolitikai akadályok és kockázatok leküzdése viszont igen. Sok honosító nem a születéskori állampolgárságuk hiányosságait kompenzálta, hanem az állami verseny világában manőverezett. Végül pedig egyesek megfordították az állampolgársági hierarchiát, és lefokozták magukat az állampolgárságukról.

58
"első szintű" tagság, amikor többéves külföldi tartózkodás után állampolgárságuk életvitelszerűvé vált. A következtetés az államon belüli és az államközi belépés közötti struktúráját fejt ki, amely a csatornák igényeit, valamint az állampolgárságra tágabb értelemben vett következményeit vizsgálja.

Surak, K. 2020. "Ki akar vízumot vásárolni? A letelepedési tartózkodási programok kihasználtságának összehasonlítása az EU-ban a beruházási programok által". *Journal of Contemporary European Studies*. DOI: 10.1080/14782804.2020.1839742
<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/14782804.2020.1839742>

Az Európai Unióban elszaporodtak az úgynevezett "aranyvízum" programok, amelyek lehetővé teszik a befektetők számára, hogy pénzügyi hozzájárulásért cserébe tartózkodási engedélyt kapjanak egy adott országban. A brüsszeli és a médiából érkező jelentős figyelem ellenére eddig egyetlen empirikus tanulmány sem hasonlította össze szisztematikusan ezeknek az egyre népszerűbb programoknak az eredményeit. Ez a cikk új kormányzati és nyilvános forrásokra támaszkodva és interjúkkal kiegészítve először hasonlítja össze a programok elterjedtségét és demográfiai felvételét, vizsgálva a származási országot, a jóváhagyások száma, a befektetés típusa és a családtagok, valamint a keresletet és a jóváhagyásokat befolyásoló tényezők tendenciáit. A cikk kitér a sorozatos befektetői migránsok kis számára is - ezek az esetek fokozott háttérellenőrzéseket indokolhatnak. A tanulmány az áramlások jelentőségének értékelésével és a befektetésen alapuló tartózkodási programokra gyakorolt hatások megvitatásával zárul.

Surak, K. "2020.Milliomosok és mobilitás: In: Inequality and Investment Migration Programs," in de Lange, T. (szerk.) *Money Matters in Migration*. Cambridge University Press.

Surak, K. 2020. "Amit a pénzért lehet venni: Citizenship by Investment on a Global Scale," in Fassin, D. (szerk.) *Deepening Divides: How Borders and Boundaries Drive Our World Apart*. London, Pluto Press, pp. 21-38.

Ez a fejezet a nemzetközi egyenlőtlenségek metszéspontját vizsgálja az állampolgárság és a vagyoni egyenlőtlenségek *nemzetek közötti* metszéspontját. Bemutatja az elit vagyonának alapvető körvonalait globális szinten, valamint a befektetési migrációs programok működését. Ezután a tőkefelhalmozás pályáját mutatja be a fő keresleti régiókban, valamint a vásárlók fő motívumait. Végezetül azt értékeli, hogy az állampolgársággal kapcsolatos egyenlőtlenségek milyen módon teremtenek keresletet az ilyen lehetőségek iránt, bár a lehetőségeket nagyrészt azok engedhetik meg maguknak, akik az új kapitalista rendszerben győztesek. Azt is megvizsgálja, hogy a befektetési migrációs programok jelentősen súlyosbítják-e az egyenlőtlenséget a származási országokban.

Surak, K. "2016.Globális polgárság 2.0: The Growth of Citizenship by Investment Programs." *Investment Migration Working Papers*, IMC-RP 2016/3.

58 <https://investment-migration.org/download/global-citizenship-2-0-growth-citizenship-investment-pro-grams/>

Mi a magyarázata a befektetésen alapuló polgárság programjainak növekedésének, és milyen következményekkel jár ez az állampolgárságra tágabb értelemben? Ez a tanulmány a honosítás egy kevésbé vizsgált, de gyorsan fejlődő útját vizsgálja: a jus pecuniae-t, vagyis az állampolgárság megszerzését.

58
pénzügyi hozzájárulás révén. A meglévő szakirodalom megosztott a piaci mechanizmusok politikai tagság ellenőrzésére való hasznosságát hirdető, túláradó közgazdászok és a befektetői állampolgárság demokráciára gyakorolt hatása miatt aggódó, komoly politikai és jogi teoretikusok között. Ez a tanulmány empirikus alapot ad ezeknek a nagyrészt elméleti vitáknak, és a befektetői állampolgársággal kapcsolatos minőségi terepmunkára támaszkodik, valamint az ilyen programokat végrehajtó országokra, hogy felvázolja a jus pecuniae dinamikáját és annak az állampolgárságra gyakorolt hatását tágabb értelemben. Az elemzés meghatározza az állampolgárság mint áru sajátos tulajdonságait: az állam kettős szerepet tölt be: egyszerre kizárólagos termelő és piaci szabályozó, és az állampolgárság használati értéke az állampolgárságot megadó államon belüli és kívüli tényezőktől egyaránt függ. Ezután a hivatalos befektetési állampolgársági programokat egy tágabb területen helyezi el, amely magában foglalja a bevándorló befektetői vízumokat és a diszkrecionális gazdasági állampolgárságot. Meghatározza, hogy ez a terület hogyan határozta meg e formális programok fejlődését és figyelemre méltó elterjedését az elmúlt években, valamint a geopolitikai egyenlőtlenségek és az iparági szereplők szerepét ebben az átalakulásban. Végezetül négy olyan módot dolgoz ki, ahogyan a jus pecuniae figyelembevétele hozzájárulhat az állampolgárság szélesebb körű átalakulásainak megértéséhez, beleértve a stratégiai cselekvéshez, a területhez, az egyenlőtlenségekhez és a magánszereplőkhöz való viszonyát.

Surak, K. n.d. "Commodifying Sovereign Prerogatives: How to Sell Citizenship."

Hogyan kerül piacra egy olyan szuverén előjog, mint az állampolgárság megadása? Sokat tudunk arról, hogyan alakítják az államok a piacokat és fordítva, de kevesebbet tudunk arról a dinamikáról, amikor az államok önálló szereplőkké válnak a piacokon belül, és nemcsak a piaci szabályokat határozzák meg, hanem a terméket is előállítják. Ez a cikk az állami előjogok árucikké tételének kihívásait tárja fel a befektetés útján nyújtott állampolgárság piacának vizsgálatával. Az állam többféle szerepet tölt be, ami érdekellentéteket és a hitelességgel kapcsolatos aggodalmakat generál. Ezek kezelése érdekében az államok munkamegosztást vezetnek be a termék kibocsátása során, és a felügyelet elemeit harmadik félre bízzák. A következtetés azzal foglalkozik, hogy ezek a mechanizmusok hogyan alkalmazhatók más szuverén előjogok, különösen az államadósság piacán, és megvitatja az állampolgárság és a neoliberalizmus megértésére gyakorolt hatásokat.

Surak, K. és Tsuzuki, Y. n.d. "Are Golden Visas a Golden Opportunity? Az EU-ban a beruházás útján történő letelepedési programok gazdasági eredményeinek értékelése".

Az Európai Unió tagállamainak felében már léteznek befektetési célú tartózkodási programok vagy "arany vízum" rendszerek. Mégsem vizsgálták empirikus tanulmányok e programok ökológiai mozgatórugóit vagy hatásait. Ezt a hiányt pótolva ez a cikk az első összehasonlító kvantitatív értékelést nyújtja az úgynevezett arany vízumprogramok

gazdasági eredetéről és eredményeiről az Európai Unióban. Új adatok felhasználásával megmutatjuk, hogy az RBI-programok nagyobb valószínűséggel a gazdasági növekedés visszaesése után kezdődnek, különösen, ha az gazdasági válság idején következik be, és hogy a programok általában a gazdaság gyenge teljesítményű területeire irányulnak. Továbbá azt is megmutatjuk, hogy a gazdag befektetői migránsok

58
a turistákhoz hasonló mobilis népességként, nem pedig profitorientált befektetőként kell felfogni, és az országoknak ennek megfelelően kell árazniuk a programokat. Azt is megállapítjuk, hogy a programok a legtöbb országban a külföldi befektetések elenyésző hányadát teszik ki, és hogy a befektetések túlnyomó többsége akkor is ingatlanba megy, ha más lehetőségek is rendelkezésre állnak. Az ingatlanpiacokra gyakorolt hatás azonban elhanyagolható, az egyetlen kivételt Görögország jelenti. Az eredmények azt sugallják, hogy az államok az arany vízumprogramokhoz fordulnak, hogy rövid távú gazdasági hiányosságokat pótoljanak, de elhanyagolható gazdasági hatással.

58
Orosz elit

Ország: UK

A kutatók és az egyetemi kapcsolatok listája: Elisabeth Schimpfössl, Aston Egyetem

Weboldal(ak): schimpfossl.com

Adatforrások: Orosz milliárdosokkal és multimilliárdosokkal készített interjúk és megfigyelések.

A legfontosabb módszertani és elemzési megközelítés: Kvalitatív interjúk; Weber/Mills/Bourdieu.

Publikációk listája:

Schimpfössl, E. "A 2021.gazdag oroszok sikermorálja". Beküldve a *Kelet-európai politika és társadalmak és kultúrák* különszámba.

Schimpfössl, E. és Monteath, T. "2021. *The Sunday Times* Rich List and the Myth of the Self-Made Man," in Atkinson, R. és Higgins, K. (szerk.) *Peaks and Troughs: How the Other Half Lives*. Manchester, Manchester University Press.

Yablokov, I. és Schimpfössl, E. 2020. "Az oroszországi hírszerkesztés rövid története". *Journalism*. <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/1464884920941951?fbclid=IwAR3JFPRlpBox78-36T7Qy0WQITV9i3Tyt4UZuBriXdZfXw3OFwKzQWyZWLg&journalCode=joua>

Schimpfössl, E. és Yablokov, I. 2020. "Poszt-szocialista öncenzúra: Oroszország, Hungary és Lettország." *European Journal of Communication*, 35, 1, pp. 29-45. <https://schimpfossl.com/academic-publications/post-socialist-self-censorship-russia-hungary-and-latvia/>

Monteath, T. és Schimpfössl, E. 2019. "Az elit filantrópia kultúrája: Russia and Britain Compared", in Duncan, P.J.S. és Schimpfössl, E. (szerk.): *Socialism, Capitalism and Alternatives*. London, UCL Press, pp. 49-65. <https://www.uclpress.co.uk/collections/subjectarea-studies/products/111621>

Schimpfössl, E. "2019.Orosz filantrokapitalizmus". *Cultural Politics*, pp15,1,. 105-120. <https://schimpfossl.com/academic-publications/russian-philanthrocapitalism/#more-868>

Schimpfössl, E. 2018. *Gazdag oroszok: Az oligarcháktól a burzsoáziáig*. New York, Oxford University Press. Pappkötetes kiadás 2020 augusztusában. <https://global.oup.com/academic/product/rich-russians-9780190677763?cc=gb&lang=en&>

Schimpfössl, E. "2018.Kultúra, hatalom és társadalmi egyenlőtlenség: Researching Russia's Upper Class," in Smart, B., Peggs, K. and Burridge, J. (szerk.) *Critical Social Research Ethics, kötetek4*. Los Angeles, SAGE, 4. kötet, II. rész [2014-es cikk újranyomása].

Schimpfössl, E. "2018. Gender and Choice among Russia's Upper Class", in Attwood, L., Schimpfössl, E. and Yusupova, M. (szerk.) *Gender and Choice after Socialism*. London, Palgrave Macmillan, pp. 109-131. <https://www.palgrave.com/gp/book/9783319736600>.

Schimpfössl, E. 2014. "Oroszország társadalmi felső osztálya: From Ostentation to Culturedness." *The British Journal of Sociology*, pp65,1,. 63-81. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/1468-4446.12053>. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/1468-4446.12053>.

A kutatás kiemelkedő eredményei:

A *Rich Russians* (OUP 2018) című monográfiám a leggazdagabb 0,1 százalékot vizsgálta Putyin Oroszországában, és feltárta önképüket, ideológiájukat és azt, hogy hogyan legitimálják az érdekeiket. Az elitek és a hatalom tanulmányozásának gazdaság- és kultúrszociológiai megközelítéseit egyesítve, valamint a milliárdosokkal 80 és milliomosokkal készített mélyinterjúk alapján a könyv felvázolta, hogyan lehet Oroszország gazdagjait új burzsoáziaként megjelölni.

Az oroszországi elit filantrópia vizsgálata azt vizsgálta, hogy az orosz milliárdosok beépítették-e és milyen mértékben a filantropkapitalista elképzeléseket (lásd az "Orosz filantropkapitalizmus" című cikket, 2019). Bár interjúalanyaim kiderítették, hogy a filantropkapitalista érzelmek elterjedtek, jótékonyági adományozásaikban kitörölhetetlenül benne vannak a szovjet korszakra emlékeztető eszmék. A legtöbben az értelmiséghez tartozónak vallották magukat, ami bizonyos mértékű szerénységet és visszafogottságot feltételez. Néhányan még azt is megfogadták, hogy nem öröklik meg gyermekeiket, és vagyonukat inkább jótékonyági célokra hagyják.

A brit elit életrajzi adatbázisa, amelyet Tim Monteath-tal (LSE) közösen fejlesztettem ki az UCL-en töltött Leverhulme Early Career Fellowship ösztöndíjam (2015-17) alatt, a *Sunday Times gazdagok listáját* kombinálta más adatokkal, beleértve a társadalmi háttérrel, az etnikai hovatartozást és az iskolai végzettséget. Ezeket az adatokat két könyvfejezethez használtuk fel ("The Culture of Elite Philanthropy", 2019, és "The Sunday Times Rich List and the Myth of the Self-Made Man", megjelenés előtt).

A jövőre vonatkozó projektötletem a pénzvagyron, az elit társadalmi elfogadottsága és a politikai hatalom közötti kölcsönös függőségek feltárása az országhatárokon belül és azokon túl. A legtöbb tanulmány a nemzeti elitekkel foglalkozik; néhány a transznacionális elitekkel. Nagyon kevesen foglalkoznak azonban azoknak a folyamatoknak a vizsgálatával, amelyek az újonnan érkezőket (az új pénzeket és a kívülállókat egyaránt) befolyásos szereplőkké teszik. Hogyan használják fel gazdasági erőforrásaikat arra, hogy megszilárdítsák magukat, és hogyan küzdenek meg a felsőbb osztályba vagy a politikai berendezkedésbe való bejutás strukturális akadályaiival? Hogyan változnak a stratégiák az elitcsoportok között, és hogyan változnak attól függően, hogy milyen intézménybe igyekeznek betörni - röviden: mi működik, mi nem működik, és miért? Úgy vélem, hogy e kérdések feltevése több okból is fontos, nem

utolsósorban azért, mert hosszú távon a pénz és a hatalom koncentrációja a demokrácia erodálódásának kockázatával jár.

Első lépésben azt kívánom nyomon követni, hogy az Egyesült Királyságban élő szupergazdag oroszok hogyan próbálják felhasználni magánvagyonukat a politikai hatalom különböző formáinak létrehozására (informális és formális, közvetett

58 és közvetlen). A tervezett munka alapfeltevése az, hogy a társadalmi elfogadás hozzáférést biztosít a kívülállók számára a hálózatokhoz és kapcsolatokhoz, amelyek révén hatékonyabban tudnak versenyezni a politikai és gazdasági előnyökért, és azokat megszerezni. Különös későbbi érdeklődésem, amelyet az öncenzúrával kapcsolatos közelmúltbeli kutatásaim (lásd: "A rövid hírszerkesztés története Oroszországban", 2020, és "A posztoszocialista öncenzúra", 2020) hoztak felszínre, az, hogy a vagyon és a hatalom közelsége felerősödik-e az autoriter tendenciákba sodródó demokráciákban.

58
Egyesült Királyság - Great British Class

Survey Ország: UK

A kutatók és az egyetemi kapcsolatok listája:

Mike Savage, az LSE szociológia professzora.

Niall Cunningham, a Newcastle-i Egyetem földrajztanára. Fiona Devine, a szociológia professzora, Manchesteri Egyetem.

Dr. Sam Friedman, a szociológia docense, LSE

Daniel Laurison, a szociológia docense, Swarthmore College, Liza

McKenzie, a szociológia adjunktusa, Durhami Egyetem Andrew Miles, a szociológia professzora, Manchesteri Egyetem

Helene Snee, a szociológia főelőadója, Manchester Metropolitan University Paul

Wakeling, a szociológia professzora, University of York.

További munkatársai voltak Johs Hjelbrekke (Bergen), Brigitte Le Roux (Paris V), Yaojun Li (Manchester), Mark Taylor (Sheffield).

Adatforrások: Great British Class Survey (a BBC nagyszabású internetes felmérése a válaszadókkal 330,000), valamint ezt követő kvalitatív interjúk és etnográfia.

Módszerek: többszörös korrespondenciaelemzés, látens osztályelemzés, regresszió, földrajzi információs rendszerek és egyéb többváltozós eszközök.

Fő kiadványok:

Cunningham, N. és Savage, M. 2015. "A titkos kert? Elite Metropolitan Geographies in the Contemporary UK." (Elit nagyvárosi geographies in the Contemporary UK). *The Sociological Review*, pp. 321-348.

Cunningham, N. és Savage, M. 2017. "Egy erősödő és elit város: a társadalmi osztály és egyenlőtlenség új földrajzai a kortárs Londonban". *City*, pp21,1., 23-46.

Devine, F. és Snee, H. 2015. "A nagy brit osztályfelmérés elvégzése". *The Sociological Review*, 63, pp2., 240-258.

Friedman, S., Laurison, D. és Miles, A. 2015. "Az "osztályplafon" áttörése? Társadalmi mobilitás a brit elitfoglalkozásokban". *The Sociological Review*, pp63,2., 259-289.

Laurison, D. 2015. "A szólás joga: a brit elit politikai elkötelezettségének különbségei". *The Sociological Review*, 63, 2, pp. 349-372.

Savage, M. 2015. "A "proletariátus problematikájától" a "vagyon elitek" osztályelemzéséig". *The Sociological Review*, 63, 2, pp. 223-239.

Savage, M., Devine, F., Cunningham, N., Taylor, M., Li, Y., Hjelbrekke, J., Le Roux, B., Miles, A. és Friedman, S. "2013.A társadalmi osztály új modellje? Findings from the BBC's Great British Class Survey Experiment (A BBC nagy-britanniai

Savage, M., Devine, F., Cunningham, N., Friedman, S., Laurison, D., Miles, A., Snee, H. és Taylor, M. "2014.On Social Class, Anno 2014". *Szociológia*, pp49,6,. 1011-1030.

Savage, M., Cunningham, N., Devine, F., Friedman, S., Laurison, D., Mckenzie, L., Miles, A., Snee, H. és Wakeling, P. *Social2015. Class in the 21st century*. London, Pen- guin.

Savage, M., Hecht, K., Hjellbrekke, J., Cunningham, N. és Laurison, D. "2017.The anatomy of the British economic "elite"," in Korsnes, O., Heilbron, J., Hjellbrekke, J., Bühlmann, F. and Savage, M. (szerk.) *New Directions in Elite Studies*. Routledge, pp. 158-182.

Wakeling, P. és Savage, M. "Az elitbe való 2015.belépés és a felsőoktatás rétegződése Nagy-Britanniában". *The Sociological Review*, pp63,2,. 290-320.

Főbb kutatási eredmények:

A GBCS nagy érdeklődést keltett, amikor 2013-ban először publikálták, mivel a társadalmi osztály új, "hétosztályos" modelljét kínálta, amely különbözött a foglalkozási osztály hagyományos, NS-Sec és kapcsolódó eszközökkel történő mérésétől. Különösen érdekes volt a megkülönböztető "elit" osztály körülhatárolása, amelyet aránytalanul nagy mennyiségű gazdasági, társadalmi és kulturális tőke jellemez.

Bár a GBCS-t jelentős viták övezték, a magas szintű gazdasági, kulturális és társadalmi tőkével rendelkező emberek magas válaszadási aránya lehetővé tette, hogy az adatok segítségével szokatlanul részletes megállapításokat lehessen tenni az Egyesült Királyság elitjéről, ami korábban nem volt lehetséges a felmérési adatok felhasználásával. Ezek a következők

- A Russell-csoport egyetemeken végzetek eltérő kilátásai, az "aranyháromszög" diplomásai aránytalanul nagy előnyben részesülnek.
- Az elitek sokszínű földrajza London különböző kerületeiben, beleértve a jogi, üzleti és kulturális elitek elkülönülését, valamint az elitek szerepét a városi változások ösztönzésében a központi londoni ingatlanpiacokon.
- A társadalmi mobilitás "osztályplafonjának" jelentősége, amely szerint a munkásosztálybeli háttérből származó szakmai és vezetői foglalkozásokban dolgozók gyakran kevesebbet kaptak, mint az ilyen háttérrel rendelkezők.
- Az elit társadalmi hálózatainak ereje és a "felső végi" hatások jelentősége, amelyekben a gazdasági eloszlás "jobb oldali végének" kis részei megkülönböztetett elitkapcsolatokkal és aránytalan politikai hatalommal rendelkeztek.
- Az elitek magabiztossága a társadalomkutatási módszerek alkalmazásában és a reflexivitás megjelenítésében.

58
Egyesült Királyság - A brit elit

Ország:

A kutatók és az egyetemi kapcsolatok listája:

Aaron Reeves, Szociálpolitikai és Intervenciós Tanszék, Oxfordi Egyetem Sam
Friedman, Szociológiai Tanszék, Oxfordi Egyetem

Honlap(ok):

<https://www.spi.ox.ac.uk/people/dr-aaron-reeves>

<https://www.lse.ac.uk/sociology/people/sam-friedman>

Adatforrások:

Jelenleg különböző forrásokból származó adatokat gyűjtünk és kombinálunk.

1. Who's Who és Who Was Who: ~120 000 bejegyzés, amely az 1897-től napjainkig terjedő időszakot öleli fel (a születési év tekintetében nagyjából a jelenig 1830. Az adatok tartalmazzák a születési és halálozási évet (ha elhunytak), családi kapcsolatokat, karriert, klubtagságot, rek- reációkat és képzettséget. Szinte minden mezőben önbevallás szerepel.

2. Oxford Dictionary of National Biography. A brit történelem kiemelkedő személyiségeinek életét összefoglaló történelmi esszék gyűjteménye. A római kortól napjainkig terjed. Az ODNB-ben szereplő szinte valamennyi személyről metaadatokat is gyűjtenek, amelyek a családi háttérre, foglalkozásra, partnerekre, sőt a halálakor meglévő vagyona vonatkozó adatokat is tartalmaznak.

3. Companies House. Az Egyesült Királyságban működő valamennyi korlátolt felelősségű társaság nyilvántartása. Ez az adat tartalmazza e cégek tulajdonosainak és üzemeltetőinek nevét. Az adatok az elmúlt évekre 20 vonatkoznak, és az esetek teljes univerzumát jelentik. Jelzi, hogy egyes magánszemélyek milyen mértékű gazdasági tőkére tettek szert. Ezeknek az adatoknak azonban jelentős korlátai vannak. Magukról az egyénekről csak nagyon alapvető információkkal rendelkezünk, mint például életkor és állampolgárság. A nem és az etnikai hovatartozás a nevekre vonatkozó egyes információkból nyerhető ki.

A legfontosabb módszertani és elemzési megközelítés:

Elemzői megközelítésünk nagyrészt prozopográfiai jellegű, és ebben a tekintetben hatással volt ránk az elit kialakulásával és toborzásával foglalkozó szakirodalom. Érdekel bennünket annak dokumentálása, hogy az elit kialakulásának bizonyos intézményei vagy helyszínei milyen mértékben voltak jelen az elitjegyzékekbe, például a Who's Who-ba felvett személyek életrajzában. Az e megközelítéssel végzett munkánkban mindenképpen van egy Bourdieu által inspirált áthallás, és ez leginkább az elit újratemtéséről szóló, nemrégiben megjelent írásunkban látható világosan. Ez a dolgozat kevésbé prozopográfiai jellegű volt, és inkább az elit megkülönböztetésének

Módszertanilag számos kvantitatív eszközre támaszkodtunk. Ezek közé tartoztak az osztályelemzés klasszikus módszerei, mint például az esélyhányadosok kiszámítása, de néhány módszertani újítást is tartalmaznak. Alkalmazunk például idősoros módszereket, például regressziós és strukturális töréstezteszteket, hogy azonosítsuk a politikai változások hatását az elitre. Sőt, legújabb tanulmányunkban kvantitatív szövegelemzést, például strukturális téma-modelleket és félautomata tartalomelemzést alkalmaztunk annak megértésére, hogy az emberek hogyan adják elő ízlésüket nyilvánosan.

Publikációk listája:

Friedman, S. és Reeves, A. "2020. Az arisztokratikusoktól az átlagemberekig: Az elit megkülönböztetésének változó módozatai." *American Sociological Review*, pp85,2,. 323-350. <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0003122420912912941>. <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0003122420912941>

Reeves, A., Friedman, S., Rahal, C. és Flemmen, M. "The Decline and Persistence of the Old Boy: Private Schools and Elite Recruitment 1897 és 2016 között". *American Sociological Review*, pp82,6,. 1139-1166. <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0003122417735742>.

A kutatás kiemelkedő eredményei:

Mint már említettük, mi (Sam Friedman és Aaron Reeves) a Who's Who teljes 120 éves történelmi adatbázisát elemeztük - a brit elit egyedülálló katalógusát. Ez eddig két tanulmányt eredményezett. Az elsőben Nagy-Britannia legelittebb magániskolái - a kilenc "Clarendon-iskola" (köztük az Eton, Harrow, Westminster stb.) - és az elitbe való felvétel változó kapcsolatát vizsgáljuk. Megállapítjuk, hogy ezen elitiskolák ösztönző ereje az idők során jelentősen csökkent, ugyanakkor továbbra is kitartóan fennmaradt. A Clarendon-iskolákba járt "öregfiúk" például még mindig 94-szer nagyobb valószínűséggel kerülnek be a Who's Who-ba, mint bármely más nem állami iskolába járók.

Legújabb tanulmányunk azt vizsgálja, hogy a brit elit hogyan jelzi státuszát a kultúra fogyasztásával. A Who's Who belépők által felsorolt "rekreációk" alapján eredményeink az elit kultúra három különböző szakaszát tárják fel. Először is, az arisztokrata gyakorlat domináns módja, amely a földbirtokok által nyújtott szabadidős lehetőségek körül alakult ki, és amely a 19. század végén jelentősen csökkent. Másodsor, a képzőművészetek által uralt, a 20. század elején erőteljesen megnövekedett igényes módozat; és harmadszor, a kortárs módozat, amelyet az igényes tevékenységek és a mindennapi kulturális részvétel keveredése jellemez. Ezek az eltolódások - érvelésünk szerint - nem csupán az elit kultúra tartalmában bekövetkezett változásokról árulkodnak, hanem az "átlagos" elit megkülönböztetésének egy sajátos kortárs módjának kialakulását is feltérképezik, amely nyilvánosan kiemeli a mindennapi kulturális gyakorlatot (a hitelesség és a kulturális kapcsolat hangsúlyozása érdekében),

ugyanakkor számos olyan ízlést is megtart, amelyet továbbra is tévesen legitimnek ismernek el.

58
Egyesült Királyság - A gazdasági elit meritokráciába vetett hite és a Sutton Trust tanulmánya a mobilitásról

Ország:

A kutatók és az egyetemi kapcsolatok listája:

Katharina Hecht, Konstanzi Egyetem (kapcsolatok: LSE III, University of Pennsylvania)

Mike Savage (LSE), Sam Friedman (LSE), Daniel McArthur (Oxford)

Honlap(ok):

[Konstanzi Egyetem](#)

[LSE](#)

[Annette Lareau "Családok és pénz" tanulmánya](#)

Katharina Hecht PhD Research

Adatforrások:

A dolgozat fő adatforrása 30, az Egyesült Királyságban élő, felső jövedelemmel rendelkező, többségében pénzügyi területen dolgozó munkavállalóval készített interjú. Az interjúk jól alkalmasak a megélt tapasztalatok kutatására és "a kulturális folyamatokat alkotó" mikroszintű gyakorlatok megértésére (Sherman, 2018; Lamont és Swidler, 2014; Lamont et al., 2014, 24. o.).

Továbbá a legmagasabb jövedelműek és a meritokratikus meggyőződések elterjedtségének leíró elemzését is elvégezték a Great British Class Survey (GBCS) válaszadói körében, lásd Savage et al (2018).

A legfontosabb módszertani és elemzési megközelítés:

A dolgozat interszekcionális-feminista megközelítést alkalmaz az elit tanulmányozásában.

Publikációk listája:

Savage, M., Hecht, K., Hjellbrekke, J., Cunningham, N. és Laurison, D. "2017.The anatomy of the British economic "elite"," in Korsnes, O., Heilbron, J., Hjellbrekke, J., Bühlmann, F. és Savage, M. (szerk.) *New Directions in Elite Studies*. Routledge, pp. 158-182.

Hecht, K. "2017.A felső jövedelmek és a vagyon relációs elemzése: Gazdasági értékelés, relatív (hátrányos) előnyök és a tőkének nyújtott szolgáltatás." *LSE International Inequalities Institute Working Paper* London11., The London School of Economics and Political Science. Retrieved from <http://www.lse.ac.uk/International-Inequalities/Assets/Documents/Working-Papers/Katharina-Hecht-A-Relational-Analysis-of-Top-Incomes-and-Wealth.pdf>.

A kutatás kiemelkedő eredményei:

A kutatás a gazdasági elitre összpontosít, konkrétan a legmagasabb jövedelműekre, akiknek többsége a vagyon tulajdonosainak felső 1 százaléka közé tartozik. Az

eredmények rávilágítanak a meritokráciába vetett hit fontosságára és a piac azon képességére, hogy igazságosan ossza el az erőforrásokat.

58

a felső jövedelműek egyenlőtlenséggel kapcsolatos megítélése. Ez a megállapítás megerősíti a gazdasági egyenlőtlenség észlelésével kapcsolatos szakirodalmat és az elitekkel kapcsolatos tanulmányokat, amelyek megállapították a meritokratikus meggyőződések fontosságát az egyenlőtlenség legitimitációjában. Ezek a tanulmányok azonban még nem foglalkoztak kellőképpen azzal, hogy az értékelési rendszerek hogyan tartják fenn a meritokrácia eszméit. Konkrétan a teljesítménybérezés szerepére összpontosítok a meritokrácia igazolásaként. Az Egyesült Királyságban³⁰ élő résztvevőkkel készített mélyinterjúkra támaszkodva elemzem, hogy a felső jövedelemmel rendelkezők hogyan érzékelik a gazdasági egyenlőtlenséget, amelyet a felső jövedelemrészeseiddel mérnek. A résztvevők szerint a legfelső jövedelmek a "létrehozott" gazdasági értéket tükrözik. A résztvevők számára az egyenlőtlenség legitimitációja szempontjából a teljesítménybérezés alapvető fontosságú. Mivel a piaci alapú teljesítménybérezésnek nincs rögzített felső határa, a jövedelmek közötti bármilyen különbséget indokoltnak tartanak, amennyiben az a gazdasági hozzájáruláson alapul. A teljesítménybérezés az értékelés szűk, ökonomikus kritériumaira irányítja a figyelmet. Ezért a résztvevők többsége a felső jövedelmeket megérdemeltnek minősítette, és nem aggódott a növekvő egyenlőtlenségek miatt. Mindazonáltal egy kisebbség, amely szélesebb értékelési kritériumokat, köztük az elosztási igazságosságot és a társadalmi hozzájárulást alkalmazta, aggódott a növekvő egyenlőtlenség miatt. Az elitnek a meritokráciába való befektetésével kapcsolatos korábbi tanulmányokat kibővítve kiemelem, hogy a teljesítménybérezés nemcsak legitimitációs narratívaként használatos, hanem anyagi realitás is a felső jövedelműek életében. Az elosztás csúcán lévő értékelési eszközök számítanak, ami azt jelzi, hogy nem csak az "elit" egyének meritokratikus nézeteire kell összpontosítanunk a figyelmünket, hanem a "meritokratikus" értékelési rendszereikre is. Ez a hangsúly az elitek vizsgálatát a gazdaság szélesebb körű folyamataihoz kapcsolja.

Sutton Trust tanulmány: Társadalmi és földrajzi mobilitás a brit elitfoglalkozásokba¹

Adatforrások:

Az Office for National Statistics Longitudinal Study (LS) adatait használjuk, amely Anglia és Wales lakosságának összekapcsolt népszámlálási adatainak 1 százalékos mintája, és amely összekapcsolja az egyének adatait az öt tízéves népszámlálások között és 1971 az 2011. LS tartalmaz összekapcsolt eseményadatokat (pl. születések, halálozások és rákos megbetegedések regisztrációja). A nagyon nagy mintanagyság (hullámonként több mint 500 000 egyén) és a hosszú időtartam miatt az LS kiváló, bár kihasználatlan forrás a társadalmi és földrajzi mobilitás tanulmányozására, különös tekintettel arra, hogy a hosszú távú mobilitás viszonylag ritka esemény a legtöbb ember életében.

¹ Köszönetnyilvánítás és jogi nyilatkozat: Hálásan köszönjük a Nemzeti Statisztikai Hivatal engedélyét a Longitudinal Study felhasználására, valamint a Centre for Longitudinal Study Information & User Support (CeLSIUS) munkatársainak segítségét. A CeLSIUS-t az ESRC finanszírozza az ES/V003488/1 projekt keretében. Az adatok értelmezéséért kizárólag a szerzők felelősek.

A mű az ONS statisztikai adatait tartalmazza, amelyek Crown Copyright. Az ONS statisztikai adatainak ebben a műben való felhasználása nem jelenti az ONS jóváhagyását a statisztikai adatok értelmezésével vagy elemzésével kapcsolatban. Ez a munka olyan kutatási adatkészleteket használ, amelyek nem feltétlenül reprodukálják pontosan a nemzeti statisztikai adatok aggregátjait.

A legfontosabb módszertani és elemzési megközelítés:

Az elitfoglalkozásokat magasabb vezetői, adminisztratív és szakmai foglalkozásokként határozzuk meg (a Nemzeti Statisztikai Társadalmi-gazdasági Osztályozás 1. osztálya (NSSEC 1)). Laurison és Friedman (2016) úttörő megközelítését követve az elitfoglalkozásokba való társadalmi mobilitás elemzésére, négy lehetséges társadalmi eredetet különböztetünk meg: Azokat a válaszadókat, akiknek a szülei magasabb vezetői, adminisztratív és szakmai foglalkozást is űztek (NSSEC 1), és így *generációk között stabilak*; azokat, akiknek a szülei alacsonyabb vezetői és szakmai foglalkozást űztek (NSSEC 2) - a *rövidtávon mobilisak*; azokat, akiknek a szülei középfokú és irodai foglalkozásúak, önálló vállalkozók vagy saját számlás munkavállalók voltak, vagy alacsonyabb felügyeleti és műszaki foglalkozásúak (NSSEC 3-5) - és így *középtávon mobilisak*; azokat, akiknek a szülei félig rutin és rutin foglalkozásúak voltak (NSSEC 6-7), és *hosszútávon mobilisak*. A finom földrajzi mobilitást hosszú távú mobilitásnak tekintjük (28 kilométernél (17.,4 mérföldnél) messzebbre költözés a népszámlálás között - a megtett távolság felső kvartilise).

Publikációk listája:

Hecht, K., McArthur, D., Savage, M. és Friedman, S. 2020. [Elitek az Egyesült Királyságban: Elhúzóadás?](#) Sutton Trust jelentés.

Hecht, K. és McArthur, D. (*folyamatban lévő munka*). "Változó helyek. A "területi szakadék" a társadalmi és földrajzi mobilitás vizsgálata Nagy-Britannia legmagasabb társadalmi osztályba tartozó foglalkozásaiba".

A kutatás kiemelkedő eredményei:

Bemutatjuk a brit felsőfokú szakmai és vezetői szakmák társadalmi és földrajzi mobilitásának első longitudinális elemzésének eredményeit. Megközelítésünk a földrajzi mozgásokra és a társadalmi mobilitás pályáira összpontosít a legmagasabb társadalmi osztályba tartozó brit foglalkozásokra (Laurison és Friedman 2016 nyomán), hogy a társadalmi és földrajzi mobilitás közötti "hiányzó láncszemet" (Savage 1988) kezeljük. Kutatásunk középpontjában tehát a foglalkozási elit áll.

Megállapítottuk, hogy a foglalkozási elit osztályszármazása meghatározza földrajzi mobilitásukat, valamint a lakóhelyükön felnőttkorukban tapasztalható jólét szintjét. Ezek az eredmények azért számítanak, mert a belső migráció foglalkoztatási és bérgyarapodási lehetőségeket kínálhat (Greenwood 1997; Sorenson és Dahl 2016), és mert a gazdagabb körzetek átlagosan jobb oktatási eredményeket (Gingrich és Ansell 2014) és jobb életeményeket kínálnak a gyermekek számára (Chetty, Hendren és Katz 2016; Chetty és Hendren 2018).

A foglalkozási elit társadalmi eredete fontos a földrajzi mobilitás szempontjából. Konkrétan, a kiváltságos háttérrel rendelkező, elit foglalkozású egyének nagyobb valószínűséggel voltak földrajzilag mobilak, azaz nagyobb valószínűséggel költöztek nagy távolságokra, mint azok, akik társadalmilag mobilak voltak az elit foglalkozásokba.

III.

Savage és Hjelbrekke

~~munkadokumentum~~

Míg a stabil elit (azaz azok, akiknek szülei már elit foglalkozásúak voltak) többsége hosszútávon költözött a

58
legalább egyszer, csak egy kisebbség tette ezt azok közül, akik hosszú távon társadalmilag mobilisak voltak az elit foglalkozásokba. Más szóval, a földrajzi mobilitás összefügg az előnyös társadalmi háttérrel. Az elit társadalmi osztályhátter tehát nemcsak a helyhez, hanem a helyváltoztatás képességéhez is kapcsolódik.

Társadalmi háttértől függetlenül, ha a foglalkozási elit nagy távolságra költözik, akkor a tehetősebb területekre költözik. A kiváltságos háttérrel rendelkező elit foglalkozású emberek azonban gyermekkorukban jómódúbb területeken nőttek fel, mint a munkásosztálybeli háttérrel rendelkezők, ami azt jelenti, hogy a stabil elit már eleve viszonylag előnyösebb területeken kezdte pályafutását. Savage (2015) metaforáját kölcsönözve, ezek a foglalkozási elitek magasabb magasságban kezdték meg a hegymászást, hogy zöldebb legelőkre jussanak, mint a munkásosztálybeli háttérrel rendelkezők. Továbbá, még ha ők, a társadalmilag mobilisak, vállalják is a nagy távolságra történő költözést, nem zárkoznak fel a kiváltságos háttérrel rendelkező társaikhoz annak a területnek a jóléti szintjét illetően, ahol felnőtként élnek: "*területi szakadék*" van. Ez azt sugallja, hogy a társadalmilag felfelé törekvők elérhetetlen "mozgó célponttal" néznek szembe, ha felnőtkorukban hosszú távra költöznek lakóhelyük javítása érdekében. Elemzésünk továbbá azt mutatja, hogy a földrajzi és társadalmi mobilitás nem törli el a hátrányos társadalmi helyzethez kapcsolódó helyalapú különbségeket. A földrajzi helyzet még akkor is megmarad, ha az emberek elköltöznek.

58
Egyesült Királyság - Elit filantrópia

Ország: UK

A kutatók és az egyetemi kapcsolatok listája:

Luna Glucksberg, Nemzetközi Egyenlőtlenségi Intézet, LSE;

Louise Russel-Prywata, Open Ownership/Atlantic Fellows III;

Jessica Sklair, Margaret Anstee Centre for Global Studies, Newnham College,
University of Cambridge.

Adatforrások:

Sunday Times Giving List (STGL);

Sunday Times Rich List (STRL);

Az Orbis adatbázis, amely nemzetközileg elismert, világszerte egymillió250 vállalatot
tartalmazó vállalati információforrás;

Interjúk családi irodákkal és jótékonykodókkal az Egyesült

Királyságban és Brazíliában; Wealth-X Spotlight2020 on Major Giving
2020;

Családi irodák saját honlapjai és "szürke" szakirodalma.

A legfontosabb módszertani és elemzési megközelítés:

Munkánk a hagyományos szociológiai elitkutatásokat, a brit családi irodák és filantrópok
körében végzett etnográfiai kutatásokat és a társadalmi hálózatok elemzését ötvözi,
hogy megmutassa az elit filantrópia és az adományozók pénzügyi érdekei közötti
kapcsolatot, valamint a gazdag családok saját motivációit és indoklását arra, hogy a
filantrópiában széles körben részt vegyenek. A filantrópia nemek szerinti aspektusát
helyezzük előtérbe, bemutatva, hogy az elit családokban a nők jelentős szerepet
játsszanak a jótékonyági tevékenységek stratégiai felhasználásában a család mint
tartós dinasztia fenntartása és fejlesztése érdekében.

Publikációk listája:

Glucksberg, L. 2018. "Az elitek nemi etnográfiája: nők, egyenlőtlenség és társadalmi
reprodukció". *Focaal*, pp81,. 16-28.

Glucksberg, L. és Burrows, R. "2016.Családi irodák és globális elitek". *Sociologica*, 2.

Glucksberg, L. és Russel-Prywata, L. 2020. "Elitek és egyenlőtlenség: A Case Study of
Plutocratic Philanthropy in the UK (A Plutokratikus filantrópia esettanulmánya az
Egyesült Királyságban)". UNRISD, 9. alkalmi kiadvány.

Russel-Prywata, L. 2019. *Elit filantrópia az Egyesült Királyságban: Plutokratikus
befolyás vagy a közjó előmozdítója? A vezető brit filantrópok filantrópiái és üzleti
tevékenységének elemzése, valamint ezek következményei az államnak a közjó
érdekében történő magánadakozás legitimálásában és ösztönzésében betöltött*

Sklair, J. "A 2016.filantrópia mint megváltás: Megmenthetik-e a gazdagok a világot, és hagyjuk-e, hogy megpróbálják?" *Voices from Around the World* (Online folyóirat, Global South Studies Center Cologne), jan. szám.

Sklair, J. 2018. "Közelség és kritika a brazil filantrópok körében: Kihívások a vagyoni elitek kritikai etnográfia számára". *Focaal - Journal of Global and Historical Anthropology*, pp81,. 29-42.

Sklair, J. és Glucksberg, L. "A 2020.filantrokapitalizmus mint vagyonkezelési stratégia: Philanthropy, Inheritance and Succession Planning among the Global Elite." (Filantrópia, öröklés és utódlási tervezés a globális elit körében). *The Sociological Review*, pp. 1-16.

A kutatás kiemelkedő eredményei:

Munkánk az elit filantrópiáját vizsgálja, bemutatva, hogy az Egyesült Királyságra is jellemző az, amit eddig az Egyesült Államok előjogának tekintettek, azaz a plutokratikus filantrópia. Bemutatjuk továbbá, hogy a filantrópiát az elit családok hogyan használják sajátos vagyonkezelési stratégiaként, és rávilágítunk a nők és a nemek szerepére ezekben a nagyon átláthatatlan, "színpalak mögötti" társadalmi folyamatokban.

Először is bemutatjuk a brit plutokratikus filantrópia egy sajátos formájának kialakulását. Az elit filantrópiáról és a méretarányos adományozásról szóló meglehetősen gyér szakirodalom eddig szinte kizárólag az Egyesült Államokra összpontosított: az amerikai elit filantrópiát plutokratikusnak (Callahan, 2017) és antidemokratikusnak (Reich, 2018) nevezik. Azt állítják, hogy hatástalan (Giridharadas, 2018) és öncélú (Ostrower, 1997). A filantrópok és a vállalatok közötti kapcsolatok központi szerepet játszanak ezekben az érvekben. Az Egyesült Királyságban azonban az Egyesült Államokon kívül az egyik legnagyobb filantrópiai iparág működik, amely gyorsan növekszik (Milner, 2018). Társadalmi hálóelemzéssel elemezzük a brit elit filantrópok vállalatokkal és jótékonyági szervezetekkel való igazgatósági szintű kapcsolatait, és ezzel bemutatjuk az elit filantrópia jelenlétét az Egyesült Királyságban, és azt sugalljuk, hogy azt elsősorban olyan egyének vállalják, akik jelenleg a vállalati világban tevékenykednek.

Másodszor, bemutatjuk, hogy az elit családok hogyan használják a filantrokapitalizmust vagyonkezelési stratégiaként, hogy aktívan konszolidálják és reprodukálják a gazdag családokat generációkon keresztül, és idővel sikeres dinasztiákká alakítsák őket. Ennek érdekében a tanácsadóknak és a vagyonkezelőknek biztosítaniuk kell, hogy az örökségek zökkenőmentesen és a család "szakadása" nélkül, nézeteltérések, elhidegülés vagy szakítás formájában öröklődjenek tovább. E folyamat során a tanácsadók a filantróp képzeletre támaszkodnak, hogy a gazdag családokat a magántőke és a közjó letéteményeseiként stilizálják, így tükrözve azokat a narratívákat, amelyeket a filantrokapitalisták használnak vagyonuk legitimálására a közszférában. Itt azonban a filantrokapitalizmus diskurzusát befelé, a család privát szférájába fordítják, hogy meggyőzzék a fiatalabb generációkat, hogy a vagyon megőrzésének kollektív projektje köré csoportosuljanak. Az elit filantrópiájával és az örökléssel kapcsolatos

58 kutatások egyesítésével kutatásunk hozzájárul az elitekről és a globális egyenlőtlenségekről szóló szociológiai szakirodalom bővüléséhez.

58 a vagyongyarapodásuk által vezérelt kötelékek. Megmutatjuk, hogy a vagyonfelhalmozás egyre inkább függ nemcsak a pénzügyi piacok és az örökösödési folyamatok mechanikájától, hanem a rokonság és a társadalmi felelősség etikai fogalmi köré épülő affektív vagyonkezelési stratégiáktól is.

Harmadszor, és az előző két irányzatot egyesítve, mélyen belemerülünk az elit családokon belüli mechanizmusokba és affektív kapcsolatokba, hogy előtérbe helyezzük a nemek gyakran elhanyagolt kérdését a vagyonosodási tanulmányokban. Bár az adatok azt mutatják, hogy a nagyszabású filantrópiát többnyire férfiak végzik (Wealth-X 2020), etnográfiai munkánk azt sugallja, hogy a tágabb értelemben vett jótékonyági munkáért a nők vállalnak felelősséget (Glucksberg 2018). Ebből a szempontból a nők által végzett munka a szó szoros értelmében láthatatlan - nevük nem szerepel például az adományozási listákon -, mégis döntő fontosságú az elit családokon belüli sikeres filantrópia stratégiai és kapcsolati oldaláról történő sikeres navigálásban. Azáltal, hogy gondoskodnak a család erkölcsi értékeiről, megosztják tapasztalataikat gyermekeikkel és megoldoznak azért a "jóért", amiben a család részt vesz, a nők biztosítják, hogy a vagyonfelhalmozás pozitív aspektusai - a nagyarányú adakozás képessége - előtérbe kerüljenek, míg a családi vállalkozás "kevésbé ízléses" aspektusai elmaradnak.